LEADER infoleht

MTÜ Arenduskoda

Nr 8 | 2010 | tasuta

Arenduskoja suure (üleval) ja väikese reklaambänneri kujundas Tapa vallakunstnik Liina Kald. Bännerite kasutamine on kohustuslik Arenduskoja LEADER üritustel.

Arenduskoja LEADER toetuste projektitaotluste vastuvõtt 2011. aastal

Kohalik tegevusgrupp MTÜ Arenduskoda võtab vastu LEADER strateegia meetmete 2011. a toetuste projektitaotlusi. Kõikide meetmete projektitaotluste kogueelarve on 2011. sastal **775 824 eurot.**

Meetme 1.1 „Kohaliku elukeskkonna investeeringutoetus“ (eelarve maht **155 177 eurot)**, meetme 1.2 “Seltsitegevuse, spordi ja kultuuripärandi väärtustamine läbi omaalgatusliku tegevuse” (eelarve maht **54 389 eurot)**, meetme 1.3 „Erinevate elanikegruppide kaasamise toetus“ (eelarve maht **15 531 eurot),** meetme 1.4 „Piirkonna maine kujundamise toetus“ (eelarve maht **77 333 eurot)**, meetme 2.1 „Ettevõtluse arendamise toetus“ (eelarve maht **240 500 eurot)**, meetme 2.2 „Ajaloo- ja kultuuripärandi väärtustamise toetus“ (eelarve maht **116 447 eurot)** ja meetme 2.3 “Siseriikliku ja rahvusvahelise koostöö arendamine, et tõsta piirkonna konkurentsivõimet tootmises ja teeninduses” (eelarve maht **116 447 eurot)** projektitaotlusi võetakse vastu kuni 11. veebruarini 2011 (kella 17-ni) MTÜ Arenduskoja kontoris, aadressil Roheline 19, Tapa linn.

Arenduskoja igas liikmesomavalitsuses (Ambla, Kadrina, Kuusalu, Tapa ja Vihula vald ning Loksa linn) on määratud LEADER projektitaotluste koostamise konsulteerimiseks kohalik nõustaja. Taotlejatele on nõustamine kohustuslik. **Toetuste ja nõustamise kohta saab infot, taotlusvorme ning juhendmaterjali MTÜ Arenduskoja veebilehelt arenduskoda.ee.**

Heiki Vuntus,
arenduskoja tegevjuht

2011. aastal rakendatakse kõiki LEADER strateegias olevaid meetmeid

Meetme 1.1 „Kohaliku elukeskkonna arendamise investeeringu-toetus“ raames jagatakse toetust 2 428 000 kr (155 177 eurot), **meetme 1.2** „Seltsitegevuse, spordi ja kultuuripärandi väärtustamine läbi omaalgatusliku tegevuse“ raames jagatakse toetust 851 000 kr (54 389 eurot), **meetme 1.3** „Erinevate elanikegruppide kaasamise toetus“ raames jagatakse toetust 234 000 kr (15 531 eurot), **meetme1.4** „Piirkonna maine kujundamise toetus“ raames jagatakse toetust 1 210 000 kr (77 333 eurot), **meetme 2.1** „Ettevõtluse arendamise toetus“ raames jagatakse toetust 3 763 000 kr (240 500 eurot), **meetme 2.2** „Ajaloo- ja kultuuripärandi väärtustamise toetus“ raames jagatakse toetust 1 822 000 kr (116 447 eurot) ja **meetme 2.3** „Siseriikliku ja rahvusvahelise koostöö arendamine, et tõsta piirkonna konkurentsivõimet tootmises ja teeninduses“ raames jagatakse toetust 1 822 000 kr (116 447 eurot).

Kokku on võimalik 2011. aastal taotleda arenduskoja tegevuspiirkonnas tegutsevatel äriettevõtetel (sh FIE-d), kolmanda sektori esindajatel ja kohalikel omavalitsustel LEADER toetust 12 139 00 kr (775 824 eurot).

Heiki Vuntus,
arenduskoja tegevjuht

LEADER infopäevad 2011

Arenduskoda korraldab 2011 aasta LEADER toetuste taotlemiseks infopäevad
11. jaanuaril kl 16 Tapal arenduskoja ruumides,
12. jaanuaril kl 16 Palmse külastuskeskuses ja
14. jaanuaril kl 16 Kolgaküla rahvamajas.

MTÜ Arenduskoda liikmed

MTÜs Arenduskoda on 4. novembri 2010. a seisuga 53 liiget.

Omavalitsused (6)

Tapa vald, Kadrina vald, Vihula vald, Ambla vald, Kuusalu vald, Loksa linn

Kolmas sektor (26)

MTÜ Käsmu Külaselts, MTÜ Neeruti Selts, MTÜ Sääsküla Huviklubi,
MTÜ Kangrumäe Külakultuuri Edendamise Selts, MTÜ Kuusalu Tenniseklubi, MTÜ Loksa Arenduskeskus,
MTÜ Kadrina Spordiklubi, MTÜ Lehtse Teabekeskus, MTÜ Kiigeland, MTÜ AVANTE, MTÜ Käravete Külaselts,
MTÜ Loometöö, MTÜ Võhma Seltsimaja, MTÜ Peretugi Keskus, MTÜ Huviklubi Nelson, MTÜ Jeeriko,
MTÜ Tapa AIDSi Ennetuskeskuse-Narkonõustamiskeskus,
MTÜ Koostöövõrgustik Ehedad Elamused Lahemaal,MTÜ Gilda Kunstilabor, MTÜ Leesi Külaselts,
MTÜ Varemete, MTÜ Kadrina Valla Külade Ühendus, MTÜ Männikumägi,
MTÜ Jäneda Külaelu Arendamise Selts, MTÜ Pärandkultuuri Arendus ja MTÜ Kolgaküla Selts

Erasektor (21)

OÜ Kadrina Kommunaal, Viru Vesi AS, OÜ Kuusalu Soojus, OÜ Tanyv, OÜ Rannaliiv, OÜ Arne Metsagrupp,
FIE Vello Teor, Jäneda Hobusekasvatuse OÜ, OÜ Nallap (enne FIE Allan Alajärve Loksa Pesumaja),
OÜ Rendipark, OÜ Kuivoja Puhkekeskus, OÜ Tuuleoru, FIE Tiit Pihlak, OÜ Rammu Tuletorn,
FIE Kristjan Kuusik, OÜ Vaksali Trahter, FIE Mare Kalme Arma Ratsatalu, OÜ Kass Arturi Postkontor,
FIE Diana Pärna Lõokese talu, OÜ Meranna ja OÜ Lahe Maamees

TAOTLUSTE ANALÜÜS

2010. aasta rahataotluste III vooru laekus 36 taotlust

8. oktoobril lõppes meetmetesse 1.2 ja 2.3 rahataotluste esitamine. Vt koondtabelit (lk 3) ja graafikuid.
Meetmesse 1.2 saabus 31 taotlust kogusummas 1 677 850 kr.
Meetmesse 2.3 saabus viis taotlust kogusummas 681 334 kr.
Hindamiskomisjon hindas taotlusi 2. novembril.
Lõplikud tulemused selgusid 4. novembril, mil toimus arenduskoja juhatuse koosolek.

2010. aasta III taotlusvooru projektide hindamistulemused

4. novembril 2010. a kinnitas MTÜ Arenduskoja juhatus meetmete 1.2 ja 2.3 taotluste hindamiskomisjonide hindamistulemused.
Meetme 1.2 (Seltsitegevuse, spordi ja kultuuripärandi väärtustamine läbi omaalgatusliku tegevuse) raames kinnitati toetuse taotlused summas 716 377 kr.
Meetme 2.3 (Siseriikliku ja rahvusvahelise koostöö arendamine, et tõsta piirkonna konkurentsivõimet tootmises ja teeninduses) raames kinnitati toetuse taotlused summas 681 334 kr.
Kokku jagati toetust 1 397 711 kr.

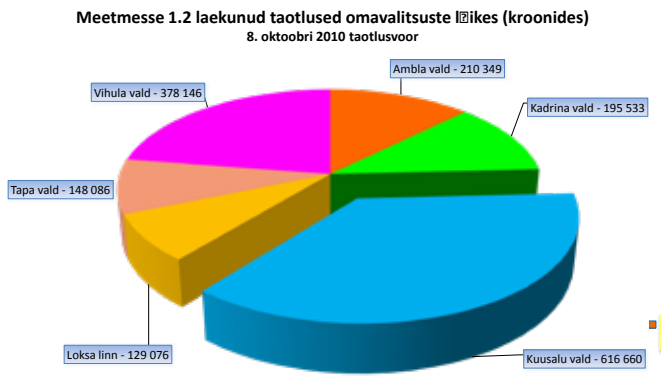

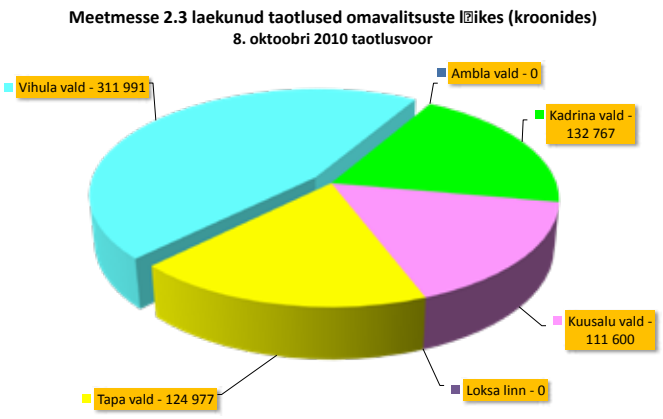

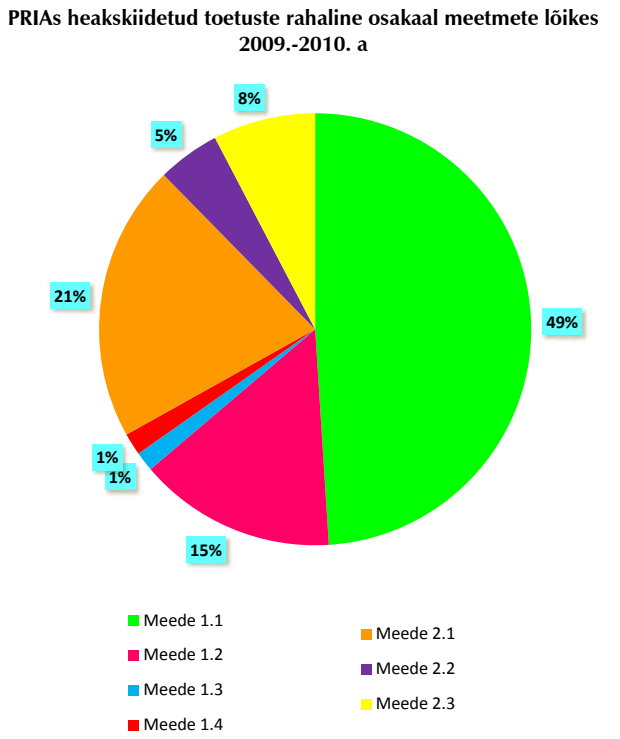

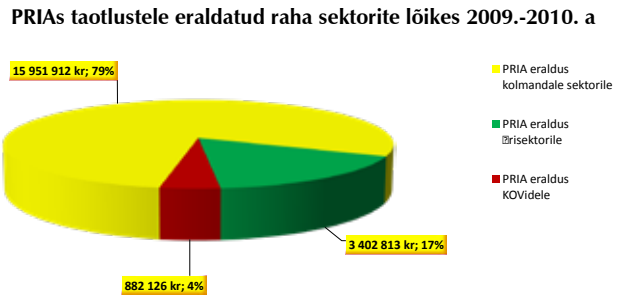

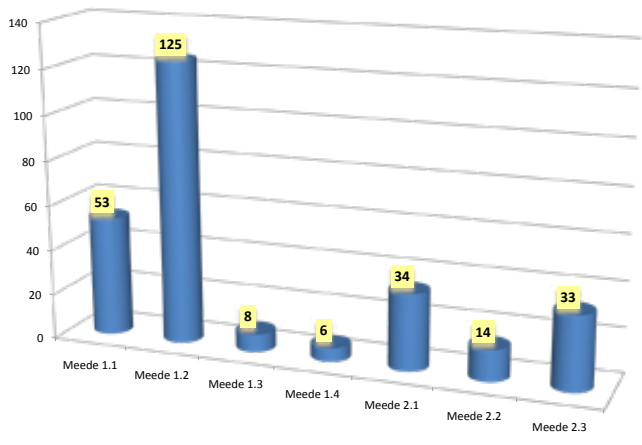

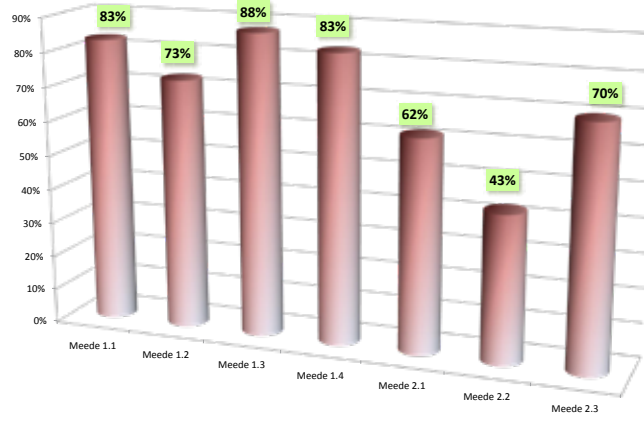

PROTOKOLL nr 25

MTÜ Arenduskoda juhatuse koosolek

Tapal, 4. november 2010

PÄEVAKORD

1. Arenduskoja strateegia LEADER meetme 1.2 (8. oktoobri 2010 vooru) projektide hindamistulemuste alusel koostatud pingerea kinnitamine.

2. Arenduskoja strateegia LEADER meetme 2.3 (8. oktoobri 2010) vooru projektide hindamistulemuste alusel koostatud pingerea kinnitamine.

Otsustati:

Otsustati meetme 1.2 voorus (8. oktoober 2010) (Lisa 1b):

1.1 Mitte hinnata

1.1.1 MTÜ Ida-Harjumaa Invaühing projekti „Sport on kõigile!“, kuna ei kattu meetme 1.2 eesmärkide ega abikõlbulike kuludega.

1.1.2 MTÜ Viru Folk projekti „“Dokumentaalfilm: Käsmu – Kaptenite küla““, kuna ei kattu meetme 1.2 eesmärkide ega abikõlbulike kuludega.

1.2 Rahuldada pingereas kohtadel 1.–15. kohal olevate projektide taotlused täies mahus.

1.2.1. MTÜ Spordiklubi Presidendirada projekt „Presidendimatka korraldamine 2011“ (toetus 49 590 kr).

1.2.2. Seltsing Koostegemise rõõm projekt „Kudumitest lapitööd Kuusalu moodi“ (toetus 22 560 kr)

1.2.3. MTÜ Kolga Rahva Tantsu Selts projekt „Tõnu Lindveti 70. sünniaastapäeva tähistamine“ (toetus 17 854,20 kr)

1.2.4. MTÜ Kolgaküla Seltsi projekt „Kolgaküla koguperepäevad“ (toetus 31 080 kr)

1.2.5. MTÜ Aravete Kultuuri- Ja Huviseltsi projekt „Harrastusteatrite õppeprogramm“ (toetus 72 900 kr)

1.2.6. Virumaa Kunsti ja Käsitöö Seltsi projekt „Virumaa ehtetraditsioonide ja rahvarõivaseelikute uurimine, rahvuslikel traditsioonidel ehtekojad, osalemine üle-eestilise ehteaasta ettevõtmistel ja traditsioonilise käsitöö propageerimine.“ (toetus 95 510kr)

1.2.7. MTÜ Wiru Swim projekt „Noorvetelpäästjate koolitus“ (toetus 98 116 kr)

1.2.8. MTÜ Karepa Seltsi projekt „Karepa XI kodukandipäev: Rannarahva kalapidu“ (toetus 18 992 kr)

1.2.9. MTÜ Kadrina Kirjandusklubi projekt „Kummardus esivanematele“ (toetus 43 732 kr)

1.2.10. MTÜ Vergiranna Seltsi projekt „Vergi kaluritepäeva ning sellele eelnevate töötubade korraldamine“ (toetus 22 793 kr)

1.2.11. MTÜ Kadrina Lastekaitse Ühingu projekt „Loomisrõõm“ (toetus 53 685 kr)

1.2.12. MTÜ Kuusalu Matkaseltsi projekt „Külade kümnevõistlus 2011“ (toetus 56 385 kr)

1.2.13. MTÜ Ökokratt projekt „Sõbra töötuba“ (toetus 54 565 kr)

1.2.14. MTÜ Lobimuuseumi projekt „Lobimuuseumi 30.aasta juubeli tähistamine“ (toetus 19 431 kr)

1.2.15. MTÜ Loksa Spordiklubi projekt „Ujumise algõpetuse kursused täiskasvanutele“ (toetus 59 454 kr)

1.3 Jätta rahuldamata pingereas 16.–23. kohal olevate projektide taotlused, kuna eelarves ei jätkunud rohkem raha.

1.3.1 MTÜ Loksa Spordiklubi projekti „Ujumisvõistluse „Kõik meie pardikesed” korraldamine“ (5,77 pn)

1.3.2 MTÜ MC Kolga projekti „Kursus: tennisemäng kõigile“ (5,61pn)

1.3.3 MTÜ Vihasoo Kultuuriselts projekti „Rahvatantsurühma „Loksa Tantsijad“ ja ansambli „VVV“ ehk “Vihasoo Vinged Vanapoisid” reis rahvusvahelisele rahvatantsufestivalile Lõuna – Walesi Suurbritannias 02. – 06. juuni 2011. a.“ (5,54 pn)

1.3.4 MTÜ Kuusalu Matkaselts projekti „Looduskool – orienteerumine“ (5,37 pn)

1.3.5 MTÜ Rannamännid projekti „Talgute korraldamine kevadiste heakorratööde teostamiseks Loksa linnas“ (5, 27 pn)

1.3.6 MTÜ Kolgaküla Selts projekti „Filmifestival ja DVD „Kolgaküla filmides”“ (5,21 pn)

1.3.7 MTÜ Kuusalu Pereühing projekti „Kuusalu valla perepäev “Tittede olümpiamängud võimlemises 2011”“ (5,13 pn)

1.3.8 Ambla vallavalitsuse projekti „Klubi “Vokiratas” hooaeg“ (5,06 pn)

1.4 Jätta rahuldamata pingereas 24.–29. kohal olevate projektide taotlused, kuna hindamiskriteeriumite kohaselt ei kuulu rahastamisele projektid, mis saavad alla 50 % võimalikest punktidest (alla 5 punkti 10st võimalikust):

1.4.1 MTÜ Palermo Spordiklubi projekti „Lohesurfingu koolitus edasijõudnutele“ (4,93 pn)

1.4.2. Eesti Evangeelse Luterliku kiriku Ilumäe kogudus projekti „Ilumäe kalmistu ohtlike puude mahavõtmine“ (4,93 pn)

1.4.3 MTÜ Sääsküla Huviklubi projekti „Suvelavastus „Surmamõistetud“ 1. etapp - lavastusliku teksti koostamine“(4,84 pn)

1.4.4 MTÜ Suvikotkas projekti „Kotka küla taust ja tänapäev“ (4,83 pn)

1.4.5 MTÜ Karksi Ordumeistrid projekti „Kontsertsari „Jõuluks koju““ (4,4 pn)

1.4.6 MTÜ Jäneda Turismikeskuse projekti „Eesti 20. Talupäevad Jänedal 30.-31. juuli 2011.“ (3,34 pn)

Otsustati meetme 2.3 voorus (8. oktoober 2010) (Lisa 2b):

2.1 Rahuldada pingereas kohtadel 1.–5 kohal olevate projektide taotlused täies mahus.

2.1.1. MTÜ Kohaliku Arenduse Tugistruktuur projekt „Ettevõtluse ja internetiturunduse laager MTÜ Arenduskoja tegevuspiirkonna noortele“ (toetus124 977 kr)

2.1.2. MTÜ Gurmee Gala projekt „Piirkondlikult eksklusiivsete toiduainete tootmisvõimaluste tutvustamine ja propageerimine maamajanduse väiketootmisele“ (toetus 132 766,70 kr)

2.1.3. Vihula Vallavalitsus projekt „Vihula valla ettevõtjate, avaliku ja kolmanda sektori esindajate koolitusreis Pyhtää valda“ (toetus 125 081 kr)

2.1.4. MTÜ Klubi Eesti Karavan projekt „Karavani ja kämpinguplatside konkurentsivõime tõstmine“ (toetus 186 909,60 kr)

2.1.5. MTÜ Ökobeebi projekt „Harmooniline elu alates sünnist“ (toetus 111 600 kr)

Juhataja Alari Kirt
Protokollija Aidi Uus

TAOTLUSTE ANALÜÜS

8. oktoobril 2010 l ppenud projektitaotluste vastuv tu tulemused

Omavalitsus	Meede 1.2			Meede 2.3			Kokku		
	Taotlusi	Summa	Protsent	Taotlusi	Summa	Protsent	Taotlusi	Summa	Protsent
Ambla vald	4	210 349	12,5%	0	0	0,0%	4	210 349	8,9%
Kadrina vald	3	195 533	11,7%	1	132 767	19,5%	4	328 300	13,9%
Kuusalu vald	12	616 660	36,8%	1	111 600	16,4%	13	728 260	30,9%
Loksa linn	3	129 076	7,7%	0	0	0,0%	3	129 076	5,5%
Tapa vald	2	148 086	8,8%	1	124 977	18,3%	3	273 063	11,6%
Vihula vald	7	378 146	22,5%	2	311 991	45,8%	9	690 137	29,3%
Kokku	31	1 677 850	100,0%	5	681 334	100,0%	36	2 359 185	100,0%

Lisa 1b
Protokollile nr25, 04.11.2010

Meetme 1.2 8. oktoobri 2010 taotlusvooru laekunud projektide pingerida

Koht pigereas	Nimi	Taotleja	Punkte	Taotletud toetus	Eraldatud toetus	Kogumaksumus
1	Presidendimatka korraldamine 2011	MTÜ Spordiklubi Presidendirada	6,67	49 590	49 590,00	55 100,0
2	Kudumitest lapitööd Kuusalu moodi	Seltsing Koostegemise rõõm	6,47	22 560	22 560,00	25 067,0
3	Tõnu Lindveti 70. sünniaastapäeva tähistamine	MTÜ Kolga Rahva Tantsu Selts	6,46	17 584	17 584,20	19 538,0
4	Kolgaküla koguperepäevad	MTÜ Kolgaküla Selts	6,41	31 080	31 080,00	37 000,0
5	Harrastusteatrite õppeprogramm	MTÜ Aravete Kultuuri- Ja Huviselts	6,39	72 900	72 900,00	81 000,0
6	Virumaa ehtetraditsioonide ja rahvaõivaseelikute uurimine, rahvuslikel traditsioonidel ehtekojad, osalemine üle-eestilise ehteaasta ettevõtmistel ja traditsioonilise käsitöö propageerimine.	Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts	6,39	95 510	95 510,00	106 150,0
7	Noorvetelpäästjate koolitus	MTÜ Wiru Swim	6,37	98 116	98 116,00	171 520,0
8	Karepa XI kodukandipäev: Rannarahva kalapidu	MTÜ Karepa Selts	6,24	18 992	18 992,00	21 102,0
9	Kummardus esivanematele	MTÜ Kadrina Kirjandusklubi	6,23	43 732	43 732,00	48 594,0
10	Vergi kaluritepäeva ning sellele eelnevate töötubade korraldamine	MTÜ Vergiranna Selts	6,21	22 793	22 793,00	25 326,0
11	Loomisrõõm	MTÜ Kadrina Lastekaitse Ühing	6,20	53 685	53 685,00	59 650,0
12	Külade kümnevõistlus 2011	MTÜ Kuusalu Matkaselts	6,16	56 385	56 385,00	62 650,0
13	Sõbra töötuba	MTÜ Ökokratt	5,88	54 565	54 565,00	60 628,0
14	Lobimuuseumi 30.aasta juubeli	MTÜ Lobimuuseum	5,81	19 431	19 431,00	21 590,0
	tähistamine					
15	Ujumise algõpetuse kursused täiskasvanutele	MTÜ Loksa Spordiklubi	5,78	59 454	59 454,00	66 060,0
16	Ujumisvõistluse „Kõik meie pardikesed" korraldamine	MTÜ Loksa Spordiklubi	5,77	32 400	0,00	36 000,0
17	Kursus: tennisemäng kõigile	MTÜ MC Kolga	5,61	70 128	0,00	77 920,0
18	Rahvatantsurühma „Loksa Tantsijad" ja ansambli „VVV" ehk "Vihasoo Vinged Vanapoisid" reis rahvusvahelisele rahvatantsufestivalile Lõuna – Walesi Suurbritannias 02 – 06. juuni 2011.a.	MTÜ vihasoo Kultuuriselts	5,54	100 000	0,00	292 840,0
19	Looduskool - orienteerumine	MTÜ Kuusalu Matkaselts	5,37	42 975	0,00	47 750,0
20	Talgute korraldamine kevadiste heakorratööde teostamiseks Loksa linnas	MTÜ Rannamännid	5,27	37 222	0,00	42 472,0
21	Filmifestival ja DVD „Kolgaküla filmides"	MTÜ Kolgaküla Selts	5,21	51 000	0,00	75 000,0
22	Kuusalu valla perepäev "Tittede olümpiamängud võimlemises 2011"	MTÜ Kuusalu Pereühing	5,13	60 358	0,00	67 065,0
23	Klubi "Vokiratas" hooaeg	Ambla vallavalitsus	5,06	32 850	0,00	36 500,0
24	Lohesurfingu koolitus edasijõudnutele	MTÜ Palermo Spordiklubi	4,93	92 340	0,00	102 600,0
25	Ilumäe kalmistu ohtlike puude mahavõtmine	Eesti evangeelse luterliku kiriku Ilumäe kogudus	4,93	46 800	0,00	52 000,0
26	Suvelavastus „Surmamõistetud" 1. etapp - lavastusliku teksti koostamine	MTÜ Sääsküla Huviklubi	4,84	45 000	0,00	50 000,0
27	Kotka küla taust ja tänapäev	MTÜ Suvikotkas	4,83	28 107	0,00	31 231,0
28	Kontsertsari „Jõuluks koju"	MTÜ Karksi Ordumeistrid	4,40	59 599	0,00	66 221,0
29	Eesti 20. Talupäevad Jänedal 30-31 juuli 2011	MTÜ Jäneda Turismikeskus	3,34	98 496	0,00	109 440,0
30	Sport on kõigile!	Ida-Harjumaa Invaühing	0,00	81 918	0,00	91 020,0
31	Dokumentaalfilm: Käsmu - Kaptenite küla"	MTÜ Viru Folk	0,00	82 280	0,00	117 543,0
	Kokku			1 677 850	716 377	2 156 577,0

Projektide kogumaksumus	2 156 577 kr
Projektide toetuse taotlus	1 677 850 kr
Projektidele eraldatud toetus	716 377 kr

Lisa 2b
Protokollile nr 25, 04.11.2010

Meetme 2.3 8. oktoobri 2010 taotlusvooru laekunud projektide pingerida

Koht pigereas	Nimi	Taotleja	Punkte	Taotletud toetus	Eraldatud toetus	Kogumaksumus
1	Ettevõtluse ja internetituruduse laager MTÜ Arenduskoja tegevuspiirkonna noortele	MTÜ Kohaliku Arenduse Tugistruktuur	6,40	124 977,00	124 977,00	138 863,00
2	Piirkondlikult eksklusiivsete toiduainete tootmisvõimaluste tutvustamine ja propageerimine maamajanduse väiketootmisele	MTÜ Gurmee Gala	6,03	132 766,70	132 766,70	147 518,60
3	Vihula valla ettevõtjate, avaliku ja kolmanda sektori esindajate koolitusreis Pyhtää valda	Vihula Vallavalitsus	5,97	125 081,00	125 081,00	143 843,00
4	Karavani ja kämpinguplatside konkurentsivõime tõstmine	MTÜ Klubi Eesti Karavan	5,64	186 909,60	186 909,60	207 677,30
5	Harmooniline elu alates sünnist	MTÜ Ökobeebi	5,53	111 600,00	111 600,00	124 000,00
				681 334,30	681 334,30	761 901,90

Projektide kogumaksumus	761 901,90 kr
Projektide toetuse taotlus	681 334,30 kr
Projektidele eraldatud toetus	681 334,30 kr

Projektide arvu ja eraldatud toetuse võrdlus meetmete lõikes 2009.-2010. a

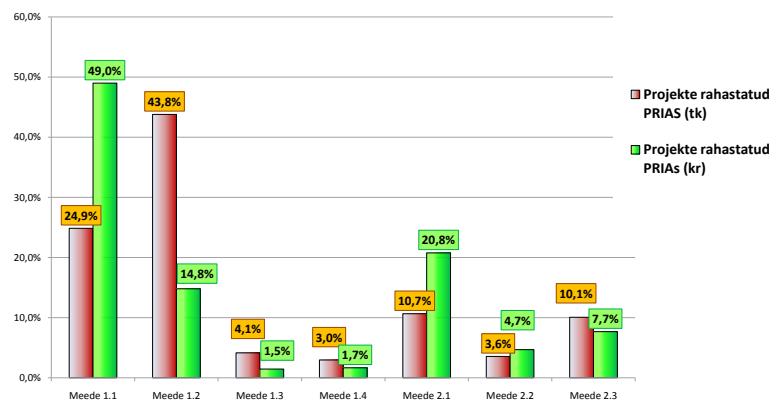

Taotluste kinnitamise % PRIAs 2009.-2010. a

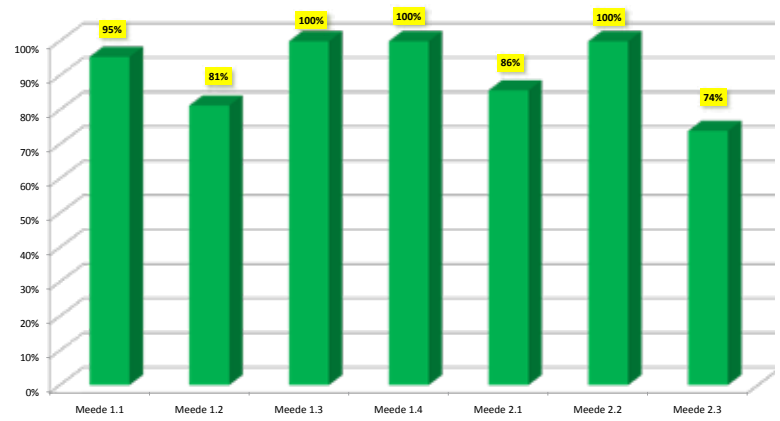

Keskmine eraldatud toetus taotluse kohta (kr)2009.-2010. a

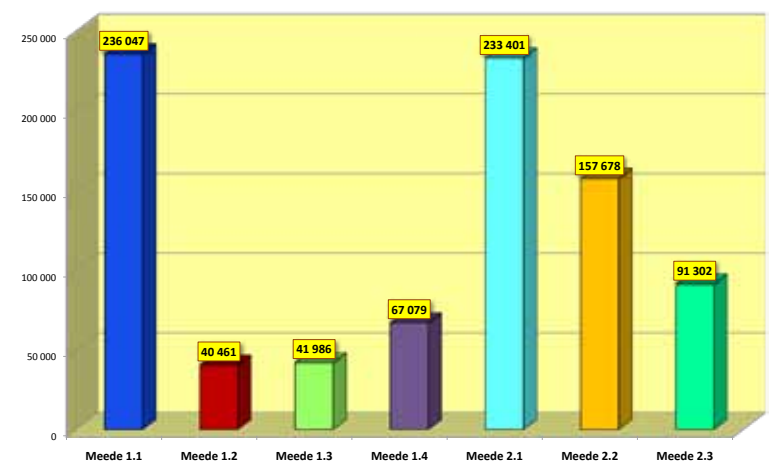

PRIAlt toetused (kr) sektorite ja meetmete lõikes 2009.-2010. a

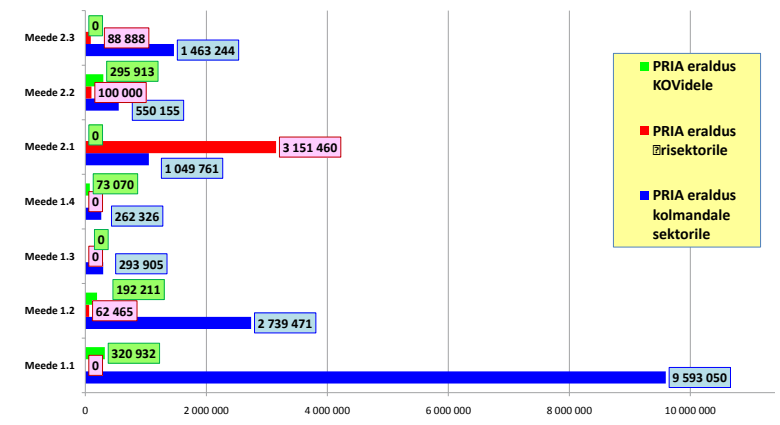

PRIAs eraldatud toetust meetmete lõikes 2009.-2010. a

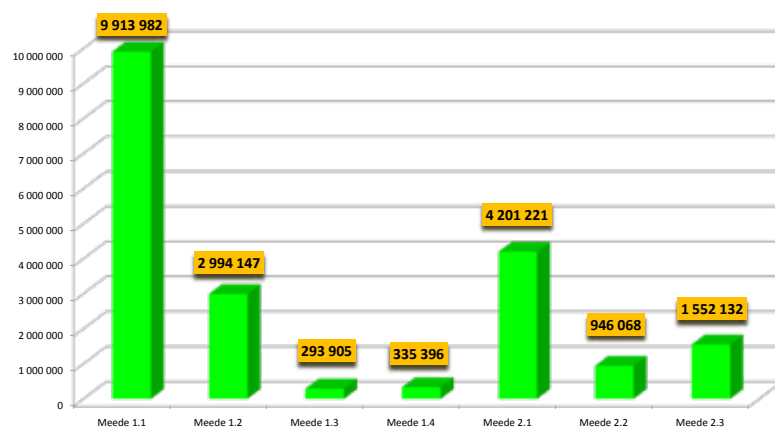

MTÜ ARENDUSKOJA STRATEEGIA ALUSEL RAKENDUVAD MEETMED 2011

STRATEEGIA MEEDE 1.1 Kohaliku elukeskkonna investeeringutoetus

MEETME EESMÄRK

Meetme üldeesmärgiks on kohaliku tervikliku elukeskkonna arendamine. Võtmeküsimuseks on maapiirkonna atraktiivsuse ja elukvaliteedi suurendamine läbi kohaliku omaalgatuse. Meetme rakendamine aitab kaasa maapiirkonna sotsiaalse mahajäämuse ja rahvaarvu vähenemise pidurdamisele.

Spetsiifilised eesmärgid:

- Sotsiaalse infrastruktuuri arendamine.
- Lahenduste leidmine erinevate teenuste, nii avalikud kui elukondlikud teenused kättesaadavuse ja jätkusuutlikkuse parandamiseks.
- Maapiirkonna elukeskkonna säilitamine, taastamine ja parendamine.

TOETATAVAD TEGEVUSED

- Toetatavad tegevused ja nende lühikirjeldused:
- Tervise- ja matkaradade rajamine ja korrastamine.
- Spordi- ja mänguväljakute rajamine ja korrastamine.
- Avalike randade, supluskohtade, tiikide, paadi- ja ujumissildade rajamine ja korrastamine (riietuskabiinid, avalikud käimlad, atraktsioonid, infoviidad ja -tahvlid, laudteed jms).
- Külaplatside rajamine ja korrastamine (välilavad, pingid, avalikud käimlad, kiiged, lõkkeplatsid, generaatorid, valgustus, prügikastid jms).
- Rahvamajade, külamajade, külakeskuste rajamine, korrastamine ja uute funktsioonide lisamisega kaasnevad tegevused (näiteks olemasoleva hoone laiendus uue funktsiooni lisamiseks).
- Avalike alade, sh parkide ja haljasalade rajamine ja korrastamine (istikud, muru rajamine, väikevormid (pargipingid, prügikastid jms), kändude juurimine, võsa lõikamine jms).
- Kohaliku tähtsusega muuseumide rajamine ja korrastamine.
- Eelpool nimetatud hoonete ning valdkondadega seonduva sisustuse, tehniliste vahendite ja infokandjate soetamine.

Abikõlbulikud kulud:

- Investeeringud;
- ehitustegevus *Ehitusseaduse* mõistes;
- projekteerimistööd ja muud investeeringuid ettevalmistavad tegevused;
- infrastruktuuri investeeringud (elektrivarustus, veevarustus ja kanalisatsioon; telekommunikatsioon ning teed) 60% toetuse määraga;
- mitterahaline omafinantseering 10% abikõlbulike kulude maksumusest (MTÜ-d ja SA-d);
- projekti kontekstis olulise tähtsusega ja mõistlikud kulud;
- tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus, kui taotleja on käibemaksukohuslane;
- tegevuse või investeeringu käibemaksuga maksumus, kui taotleja ei ole käibemaksukohuslane;
- toetatava objekti tähistamiseks vajaliku nõutava sümboolika soetamise kulud.
- omanikujärelevalve muinsuskaitselise järelevalve ja teiste valdkondade järelevalve tegemise maksumus kuni 3% tegevuse või investeeringu maksumusest.
- Kasutatud seadme ostmine on abikõlblik, kui toetust taotleb MTÜ või SA ning kui seadme ostmiseks ei ole saadud toetust riigieelarvest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi. Seadme hind on uue samalaadse seadme hinnast oluliselt madalam. Seadme eeldatav kasutusiga on vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.
- Abikõlbulikud kulud peavad olema põhjendatud, selged, üksikasjalikult kirjeldatud, majanduslikult otstarbekad ja vajalikud tegevuse eesmärgi saavutamiseks. Taotleja tagab kasutatava toetuse otstarbeka ja säästliku kasutamise.

Meetme raames ei ole toetatavad:

- sõiduauto või muu mootorsõiduki ostmise ja liisimise kulud;
- maa ja olemasoleva ehitise ostmise ja liisimise kulud;
- käibemaks juhul, kui taotlejal on võimalik taotleda selle tagastamist „Käibemaksuseaduse“ alusel või kui taotleja on kohalik omavalitsusüksus või muu avalik-õiguslik juriidiline isik nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 71 lõike 3 punkti a tähenduses;

tolli-, sisseveo- ja muu maks, mida hüvitatakse, tasaarveldatakse ja kustutatakse mingil muul moel ning, mis ei moodusta osa Eesti maksusüsteemist või, mis on ebaproportsionaalselt suur kulutus tegevus mis tahes osale;

- sularahamaksed;
- riigilõiv, teenustasu pangatoimingu eest, tagatismakse, intress ja muu finantsteenusega seotud kulu;
- õigus- ja raamatupidamisteenuse eest tasumiseks tehtud kulud;
- amortisatsioonikulud;
- trahv, finantskaristus ja kohtumenetluse korral menetluskulud;
- kulutused stipendiumile, annetustele, auhindadele ja kingitustele;
- erisoodustuselt „Tulumaksuseaduse“ § 48 lõike 4 mõistes tasutav maks;
- eksperdi või projektijuhi töötasu, sealhulgas sotsiaal- ja tulumaks ning kohustusliku kogumispensioni ja töötuskindlustusmaksed, kui ekspert või projektijuht on avalik teenistuja või riigi või kohaliku omavalitsuse hallatava asutuse töötaja, kelle tööülesanded on sarnased toetatava tegevusega;
- kulud, mis on seotud liisingulepingu sõlmimisega, intressidega, kindlustusega jms;
- liisingumakse, kui asja omandiõigus ei ole hiljemalt viie aasta möödudes arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest läinud üle projektitoetuse saajale;
- kohaliku omavalitsusüksuse ülesande asendamiseks tehtud kulud;
- asendusinvesteeringu kulud;
- muud kulud, mis ei ole tegevuse või investeeringuobjektiga otseselt seotud;
- kulud, mis on vastuolus nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikliga 71 ja komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006 artiklis 55 kehtestatud abikõlblikkuse kriteeriumitega.

MEETME SIHTGRUPP

Taotlejateks võivad olla:

- mittetulundusühingud (MTÜ) ja sihtasutused (SA);
- kohalikud omavalitsused.

STRATEEGIA MEETME RAKENDAMISE VAJADUSE LÜHIKIRJELDUS. TOETATAVAD TEGEVUSED JA NENDE SEOS STRATEEGIAGA

Meedet on vajalik rakendada peamiselt elukvaliteedi suurendamiseks. Senised võimalused maapiirkondades sellelaadseteks tegevusteks on olnud üsna kasinad ja peamiselt just ressursside ebapiisavuse tõttu. Erilist tähelepanu väärivad siinkohal 2 teemat: teenuste arendamine ja ajaloo- ning kultuuriväärtuste säilimine. Piirkonna identiteedi suurendamisel on oluline roll oma ajaloo ja traditsioonide väärtustamisel. Otsene seos tuleb välja elukeskkonna parandamise valdkondlikust SWOT-analüüsist. *(Strateegias alapeatükk 4.7 Kokkuvõte tegevusgrupi piirkonna probleemidest ja vajadustest, peatükk 5 strateegilised valikud, 5.2 Prioriteedid).*

VIIDE TELJELE, MILLE EESMÄRKIDE SAAVUTAMISELE STRATEEGIA MEETME RAKENDAMINE ENIM KAASA AITAB

3. telg – Maapiirkondade elukvaliteet ja maamajanduse mitmekesistamine.

VIIDE NÕUKOGU MÄÄRUSES (EÜ) NR 1698/2005 SÄTESTATUD ARTIKLI NUMBRILE, MIS KÄSITLEB ASJAOMAST MEEDET, NING MEETME KOOD KOMISJONI MÄÄRUSE (EÜ) NR 1974/2006 II LISA KOHASELT.

Põhiteenused majandusele ja maaelanikkonnale, artikkel 56, kood 321

Külade uuendamine ja arendamine, artikkel 52, kood 322.

Maapiirkondade kultuuripärandi säilitamine ja selle kvaliteedi parandamine artikkel 57, kood 323

NÕUDED TAOTLEJALE JA TOETUSE SAAJALE

Taotleja vastab projektitoetuse saamiseks esitatavatele nõuetele, kui:

- ta vastab asjakohases põllumajandusministri määruses toetuse saamiseks taotlejale sätestatud nõuetele, kui strateegia meede vastab arengukavas nimetatud meetmele. Muudel juhtudel peab projektitoetuse taotleja vastama nõukogu määruses (EÜ) nr 1698/2005 maaelu arengu toetuste kohta sätestatud nõuetele ning riigiabi reeglitest tulenevatele nõuetele;
- ta eristab selgelt oma raamatupidamises projektitoetuse kasutamisega seotud kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumendid muudest kulu- ja maksedokumentidest;
- tal ei ole taotluse esitamise ajal riikliku maksu maksuvõlga või riikliku maksu maksuvõla tasumine on ajatatud. Maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksud tasutud ajakava kohaselt;
- ta ei ole saanud ega taotle samal ajal sama tegevuse või investeeringuobjekti kohta toetust riigieelarvelistest, sealhulgas Euroopa Liidu või muudest välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi;
- ta on saanud varem toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi, mis on kuulunud tagasimaksmisele, ja on tagasimaksmisele kuulunud summa tähtajal tagasi makstud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on tagasimaksed tasutud ettenähtud tähtajal ja summas;
- tema suhtes ei toimu likvideerimismenetlust ega ole tehtud pankrotiotsust;
- tähtajaliselt asutatud projektitoetuse taotleja puhul ei ole see tähtaeg lühem kui viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;
- taotleja on kohustatud enne projekti hindamiseks esitamist läbima konsultatsiooni MTÜ Arenduskoja juhatuse poolt määratud piirkondliku LEADER nõustaja juures.
- taotleja on kohustatud esitama projekti kuludeklaratsioonid ja seirevormi MTÜ Arenduskojale projektiseire teostamiseks.

Dokumendid, mida taotleja peab esitama:

- PM 27.09.2010 määruse nr 92 §30 lg 1 määratud vormikohane projektitaotlus (lisa 5) ja projektitoetuse taotluse asjakohased seirenäitajad, mis on toodud lisas 6.
- Projektikirjeldus (projekti nimi, projekti asukoht, projekti kokkuvõte, projekti kasusaajad (nimetada nii otsesed kui kaudsed) koos tulemuste kirjeldusega, seotud projektid (nii need, mis on viinud käesoleva projektini, hetkel käimasolevad projektid ning võimalikud kavandatavad projektid) või ka projekti elluviimiseks tehtud eeltööde kirjeldus, projekti eesmärk või eesmärgid, probleemide kirjeldus, mida antud projekt aitab leevendada või lahendada, projekti tegevused loogilises järjekorras, projekti ajakava, projekti eelarve (tegevused, kogused, ühikud, hind), toetuse suurus, omafinantseering (rahaline või mitterahaline), kaasfinantseering, projekti seos LEADER piirkonna strateegia eesmärkide täitmisega, projekti jätkusuutlikkus, projekti elluviimise riskid).
- Seadusjärgse esindusõiguseta isiku puhul tema volitusi tõendav volikiri.
- Rahandusministri 22. aprilli 2004. a määruse nr 80 «Vähese tähtsusega abi teatise esitamise kord ja vorm» lisas toodud vormi kohane teatis jooksval majandusaastal ja kahel eelmisel majandusaastal vähese tähtsusega abi saamise kohta, kui taotletakse projektitoetust kolmanda telje eesmärkide saavutamiseks või nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 20 punkti a alapunktis v ja punkti b alapunktides iii ja iv sätestatud toetust, mis on käsitatav vähese tähtsusega abina.
- PM 27.09.2010 määruse nr 92 lisas 7 toodud vormi kohane teatis ühisturuga kokkusobiva piiratud summas antava abi saamise kohta, kui taotletakse projektitoetust kolmanda telje eesmärkide saavutamiseks või nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 20 punkti a alapunktis v ja punkti b alapunktides iii ja iv sätestatud toetust, mis on käsitatav vähese tähtsusega abina.
- Ärakiri kohaliku tegevusgrupi kinnitusest, välja arvatud juhul, kui projektitoetuse taotleja on kohalik tegevusgrupp.
- PM 27.09.2010 määruse nr 92 § 27 lõigetes 1 ja 5 nimetatud juhul (kui elluviidava tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus ületab 5 000 eurot) vähemalt kolme pakkuja hinnapakkumuse ärakirjad koos tehniliste tingimuste loeteluga ning § 27 lõikes 2 nimetatud juhul vähemalt ühe pakkuja hinnapakkumuse ärakiri või kavandatava tegevuse eeldatav maksumuse arvestus kululiikide kaupa.
- Ärakiri dokumendist, mis tõendab, et kavandatav ehitis, mida ehitatakse või kuhu inventar või seade paigaldatakse, või mootorsõiduk, kuhu seade paigaldatakse, kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest, ning hoone püstitamise korral kuulub selle alune maa taotleja omandisse või on sellele taotleja kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.
- Projektitoetuse saaja (MTÜ, SA) esitab kasutatud seadme ostmise korral PRIAle seadme müüja kinnituskirja selle kohta, et seadme ostmiseks ei ole pakkuja varem saanud toetust riigieelarvelistest, sealhulgas Euroopa Liidu või muudest välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi.
- Mittetulundusühingu või sihtasutuse puhul kasutatud seadme ostmise ja kapitalirendile võtmise korral ärakiri hinnapakkumusest, millel kajastub uue samalaadse seadme hind.
- Sihtasutuse puhul selle asutajate nimekiri.
- Mittetulundusühingu puhul selle liikmete nimekiri.
- Viide ja väljavõte küla või piirkondlikust arengukavast (võib olla lisatud elektrooniline aadress, kus arengukavaga

MTÜ ARENDUSKOJA STRATEEGIA ALUSEL RAKENDUVAD MEETMED 2011

tutvuda saab).

- Investeeringuobjekti avaliku kasutamise kokkulepe kohaliku omavalitsusega (peab kehtima vähemalt 5 aastat peale viimase toetusosa väljamakse teostamist).
- Vajadusel muud tõendavad dokumendid.
- Taotleja peab esitama MTÜ-le Arenduskoda toetuse taotluse, projektikirjelduse ja muud lisad kahes eksemplaris paberkandjal (ühe saab tagasi koos kinnituskirja või äraütleva vastusega, teine jääb Arenduskoja arhiivi) ja elektroonselt aadressil ***arenduskoda@arenduskoda.ee***.

TOETUSE MAKSIMAALSED SUURUSED JA MÄÄRAD

Maksimaalsed toetuse määrad: Mittetulundusühingutel, sihtasutustel ja kohalikel omavalitsustel kuni 90% lubatud abikõlbulike kulude maksumusest.

Infrastruktuuriinvesteeringute korral (elektrivarustus, veevarustus ja kanalisatsioon, telekommunikatsioon ning teed) toetuse määr kuni 60% abikõlbulike kulude maksumusest.

Maksimaalne toetussumma: taotleja kohta ei ületa 200 000 eurot strateegiaperioodil.

Maksimaalne toetussumma projekti kohta kuni 38 000 eurot ühes voorus.

Toetuseks taotletava summa minimaalne suurus on 3 000 eurot.

TAOTLUSTE MENETLEMINE

Taotluste hindamise protseduur:

Taotlusvoor kuulutatakse välja 1 kord aastas. 8 nädalat enne taotluste esitamise tähtaega kuulutatakse voor välja ja teavitatakse piirkonda. Hiljemalt 2 nädalat pärast taotluste pingerea kinnitamist juhatuses esitatakse nimekiri PRIA-sse. Taotlusi hindab selleks otstarbeks moodustatud hindamiskomisjon, kuhu kuulub igast omavalitsusest 1 esindaja ja üks tegevusgrupi esindaja, määratud on ka asendusliikmed. Taotlusi hinnatakse juhatuses kinnitatud hindamiskriteeriumide alusel. Rahuldamisele kuuluvad parimad taotlused. Eelkõige hinnatakse järgmist:

- millisel määral suurendab investeeringuobjekt piirkonna elukvaliteeti ja elukeskkonna atraktiivsust;
- millisel määral on projekti tulemused jätkusuutlikud;
- eelistatud on investeeringud olemasolevatesse objektidesse;
- kuidas on tõestatud objekti mitmekesisus (funktsionaalsus);
- investeeringu suurus kasusaajate kohta (nn. investeeringu efektiivsuse hindamine);
- eelarve optimaalsust.

STRATEEGIA MEEDE 1.2 Seltsitegevuse, spordi ja kultuuripärandi väärtustamine läbi omaalgatusliku tegevuse

MEETME EESMÄRK

Meetme üldeesmärgiks on omaalgatuse, aktiivsuse, sotsiaalsete suhete ning koostöö tugevdamine maapiirkonnas. Võtmeküsimuseks on elanikkonna aktiviseerimine oma piirkonna elukeskkonna parendamise nimel ning igakülgselt soodustada omaalgatuslikke ühistegemisi piirkonna arendamisel. Meetme rakendamine aitab kaasa maapiirkondades sotsiaalsele suhtlemisele ja seeläbi rahvaarvu vähenemise pidurdamisele.

Spetsiifilised eesmärgid:

- Suurendada kogukonna teadlikkust piirkonna traditsioonidest, väärtustest ja omapärast.
- Suurendada läbi erinevate põlvkondade piirkonna väärtuste säilimist (nt. rahvuslik käsitöö, kodu-uurimine jms).
- Arendada kogukondade teadlikkust läbi kogemuste saamise.
- Suurendada kogukondade aktiivsust ja omaalgatust läbi aktiivsete tegevuste (nt talgud, üritused, koolitused, võistlused jms).

TOETATAVAD TEGEVUSED

Toetatavad tegevused ja nende lühikirjeldused:

- Kohalike ühenduste sisemine tugevdamine ja teadlikkuse suurendamine (koolitus- ja infopäevad, kursused, seminarid jms.).
- Kogemuste saamine ja vahetus erinevatelt partneritelt (õppereisid, võistlused, festivalid jms).
- Koduloo uurimine, ajaloo talletamine ja legendide kogumine.
- Kohaliku tähtsusega ürituste korraldamine (külapäevad, piirkondlikud üritused jms).
- Heakorratööde ja talgute korraldamine.
- Rahvusliku käsitöö propageerimine, käsitöövõtete ja oskuste edasiandmine, näiteks: sepised, käsitöö, rahvariided jne (koolitused, kursused, näitused, üritused jms.)
- Rahvaspordi propageerimine (üritused, võistlused jms).

Abikõlbulikud kulud:

- mitterahaline omafinantseering kuni 10% abikõlbulike kulude maksumusest (MTÜ-d ja SA-d).
- projekti kontekstis olulise tähtsusega ja mõistlikud kulud.
- projektijuhtimine põhjendatud juhtudel kuni 10% projekti üldmaksumusest.
- tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus, kui taotleja on käibemaksukohuslane.
- tegevuse või investeeringu käibemaksuga maksumus, kui taotleja ei ole käibemaksukohuslane.
- põhjendatud juhul toetatava objekti tähistamiseks vajalik nõutav sümboolika.
- vabatahtlik tasustamata töö kuni 10% abikõlblike kulude maksumusest (MTÜ-d, SA-d).
- Kasutatud seadme ostmine on abikõlblik, kui toetust taotleb MTÜ või SA ning kui seadme ostmiseks ei ole saadud toetust riigieelarvest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi. Seadme hind on uue samalaadse seadme hinnast oluliselt madalam. Seadme eeldatav kasutusiga on vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.
- Abikõlbulikud kulud peavad olema põhjendatud, selged, üksikasjalikult kirjeldatud, majanduslikult otstarbekad ja vajalikud tegevuse eesmärgi saavutamiseks. Taotleja tagab kasutatava toetuse otstarbeka ja säästliku kasutamise.

Meetme raames ei ole toetatavad:

- investeeringud;
- maa ja olemasoleva ehitise ostmise ja liisimise kulud;
- käibemaks juhul, kui taotlejal on võimalik taotleda selle tagastamist „Käibemaksuseaduse“ alusel või kui taotleja on kohalik omavalitsusüksusvõi muu avalik-õiguslik juriidiline isik nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 71 lõike 3 punkti a tähenduses;
- tolli-, sisseveo- ja muu maks, mida hüvitatakse, tasaarveldatakse ja kustutatakse mingil muul moel ning, mis ei moodusta osa Eesti maksusüsteemist või, mis on ebaproportsionaalselt suur kulutus tegevus mis tahes osale;
- sularahamaksed;
- riigilõiv, teenustasu pangatoimingu eest, tagatismakse, intress ja muu finantsteenusega seotud kulu;
- õigus- ja raamatupidamisteenuse eest tasumiseks tehtud kulud;
- amortisatsioonikulud;
- trahv, finantskaristus ja kohtumenetluse korral menetluskulud;
- kulutused stipendiumile, annetustele ja kingitustele;
- erisoodustuselt „Tulumaksuseaduse“ § 48 lõike 4 mõistes tasutav maks;
- eksperdi või projektijuhi töötasu, sealhulgas sotsiaal- ja tulumaks ning kohustusliku kogumispensioni ja töötuskindlustusmaksed, kui ekspert või projektijuht on avalik teenistuja või riigi või kohaliku omavalitsuse hallatava asutuse töötaja, kelle tööülesanded on sarnased toetatava tegevusega;
- kulud, mis on seotud liisingulepingu sõlmimisega, intressidega, kindlustusega jms.;
- kohaliku omavalitsusüksuse ülesande asendamiseks tehtud kulud;
- muud kulud, mis ei ole tegevuse või investeeringuobjektiga otseselt seotud;
- projekti elluviimisega seotud üldkulud, va projektijuhi tasu, sotsiaal- ja tulumaks ning kohustusliku kogumispensioni ja töötuskindlustusmaksed;
- kulud, mis on vastuolus nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikliga 71 ja komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006 artiklis 55 kehtestatud abikõlblikkuse kriteeriumitega.

MEETME SIHTGRUPP

Taotlejateks võivad olla:

- mittetulundusühingud (MTÜ) ja sihtasutused (SA);
- seltsingud;
- kohalikud omavalitsused;
- ettevõtjad.

STRATEEGIA MEETME RAKENDAMISE VAJADUSE LÜHIKIRJELDUS. TOETATAVAD TEGEVUSED JA NENDE SEOS STRATEEGIAGA

Meedet on vajalik rakendada peamiselt piirkonna elanike ja kogukondade aktiivsuse suurendamiseks. Senised võimalused maapiirkondades sellelaadseteks tegevusteks on olnud üsna kasinad ja peamiselt just ressursside ebapiisavuse tõttu. Otsene seos tuleb välja elukeskkonna parandamise valdkondlikust SWOT-analüüsist. *(Strateegias alapeatükk 4.7 Kokkuvõte tegevusgrupi piirkonna probleemidest ja vajadustest, peatükk 5 strateegilised valikud, 5.2 Prioriteedid).*

VIIDE TELJELE, MILLE EESMÄRKIDE SAAVUTAMISELE STRATEEGIA MEETME RAKENDAMINE ENIM KAASA AITAB

3.telg – Maapiirkondade elukvaliteet ja maamajanduse mitmekesistamine.

VIIDE NÕUKOGU MÄÄRUSES (EÜ) NR 1698/2005 SÄTESTATUD ARTIKLI NUMBRILE, MIS KÄSITLEB ASJAOMAST MEEDET, NING MEETME KOOD KOMISJONI MÄÄRUSE (EÜ) NR 1974/2006 II LISA KOHASELT.

- Külade uuendamine ja arendamine, artikkel 52, kood 322.
- Koolitus ja teavitamine, artikkel 58, kood 331.
- Oskuste omandamine ja elavdamine, et koostada kohaliku arengu strateegia ja seda arendada, 59, kood 341.

NÕUDED TAOTLEJALE JA TOETUSE SAAJALE

Taotleja vastab projektitoetuse saamiseks esitatavatele nõuetele, kui:

- ta vastab asjakohases põllumajandusministri määruses toetuse saamiseks taotlejale sätestatud nõuetele, kui strateegia meede vastab arengukavas nimetatud meetmele. Muudel juhtudel peab projektitoetuse taotleja vastama nõukogu määruses (EÜ) nr 1698/2005 maaelu arengu toetuste kohta sätestatud nõuetele ning riigiabi reeglitest tulenevatele nõuetele;
- ta eristab selgelt oma raamatupidamises projektitoetuse kasutamisega seotud kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumendid muudest kulu- ja maksedokumentidest;
- tal ei ole taotluse esitamise ajal riikliku maksu maksuvõlga või riikliku maksu maksuvõla tasumine on ajatatud. Maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksud tasutud ajakava kohaselt;
- ta ei ole saanud ega taotle samal ajal sama tegevuse või investeeringuobjekti kohta toetust riigieelarvelistest, sealhulgas Euroopa Liidu või muudest välisvahenditest

MTÜ ARENDUSKOJA STRATEEGIA ALUSEL RAKENDUVAD MEETMED 2011

või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi;

- ta on saanud varem toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi, mis on kuulunud tagasimaksmisele, ja on tagasimaksmisele kuulunud summa tähtajal tagasi makstud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on tagasimaksed tasutud ettenähtud tähtajal ja summas;
- tema suhtes ei toimu likvideerimismenetlust ega ole tehtud pankrotiotsust;
- tähtajaliselt asutatud projektitoetuse taotleja puhul ei ole see tähtaeg lühem kui viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;
- taotleja on kohustatud enne projekti hindamiseks esitamist läbima konsultatsiooni MTÜ Arenduskoja juhatuse poolt määratud piirkondliku LEADER nõustaja juures.
- taotleja on kohustatud esitama projekti kuludeklaratsioonid ja seirevormi MTÜ Arenduskojale projektiseire teostamiseks.

Dokumendid, mida taotleja peab esitama:

- PM 27.09.2010 määruse nr 92 §30 lg 1 määratud vormikohane projektitaotlus (lisa 5) ja projektitoetuse taotluse asjakohased seirenäitajad, mis on toodud lisas 6.
- Projektikirjeldus (projekti nimi, projekti asukoht, projekti kokkuvõte, projekti kasusaajad (nimetada nii otsesed kui kaudsed) koos tulemuste kirjeldusega, seotud projektid (nii need, mis on viinud käesoleva projektini, hetkel käimasolevad projektid ning võimalikud kavandatavad projektid) või ka projekti elluviimiseks tehtud eeltööde kirjeldus, projekti eesmärk või eesmärgid, probleemide kirjeldus, mida antud projekt aitab leevendada või lahendada, projekti tegevused loogilises järjekorras, projekti ajakava, projekti eelarve (tegevused, kogused, ühikud, hind), toetuse suurus, omafinantseering (rahaline või mitterahaline), kaasfinantseering, projekti seos LEADER piirkonna strateegia eesmärkide täitmisega, projekti jätkusuutlikkus, projekti elluviimise riskid).
- Seadusjärgse esindusõiguseta isiku puhul tema volitusi tõendav volikiri.
- Rahandusministri 22. aprilli 2004. a määruse nr 80 «Vähese tähtsusega abi teatise esitamise kord ja vorm» lisas toodud vormi kohane teatis jooksval majandusaastal ja kahel eelmisel majandusaastal vähese tähtsusega abi saamise kohta, kui taotletakse projektitoetust kolmanda telje eesmärkide saavutamiseks või nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 20 punkti a alapunktis v ja punkti b alapunktides iii ja iv sätestatud toetust, mis on käsitatav vähese tähtsusega abina.
- PM 27.09.2010 määruse nr 92 lisas 7 toodud vormi kohane teatis ühisturuga kokkusobiva piiratud summas antava abi saamise kohta, kui taotletakse projektitoetust kolmanda telje eesmärkide saavutamiseks või nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 20 punkti a alapunktis v ja punkti b alapunktides iii ja iv sätestatud toetust, mis on käsitatav vähese tähtsusega abina.
- Ärakiri kohaliku tegevusgrupi kinnitusest, välja arvatud juhul, kui projektitoetuse taotleja on kohalik tegevusgrupp.
- Ettevõtjate puhul tegevus- või finantsaruanded eelneva majandustegevuse kohta.
- PM 27.09.2010 määruse nr 92 §27 lõigetes 1 ja 5 nimetatud juhul (kui elluviidava tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus ületab 5 000 eurot) vähemalt kolme pakkuja hinnapakkumuse ärakirjad koos tehniliste tingimuste loeteluga ning § 27 lõikes 2 nimetatud juhul vähemalt ühe pakkuja hinnapakkumuse ärakiri või kavandatava tegevuse eeldatav maksumuse arvestus kululiikide kaupa.
- Projektitoetuse saaja (MTÜ, SA) esitab kasutatud seadme ostmise korral PRIAle seadme müüja kinnituskirja selle kohta, et seadme ostmiseks ei ole pakkuja varem saanud toetust riigieelarvelistest, sealhulgas Euroopa Liidu või muudest välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi.
- Mittetulundusühingu või sihtasutuse puhul kasutatud seadme ostmise ja kapitalirendile võtmise korral ärakiri hinnapakkumusest, millel kajastub uue samalaadse seadme hind.
- Sihtasutuse puhul selle asutajate nimekiri.
- Mittetulundusühingu puhul selle liikmete nimekiri.
- Vajadusel muud tõendavad dokumendid.
- Taotleja peab esitama MTÜ-le Arenduskoda toetuse taotluse, projektikirjelduse ja muud lisad kahes eksemplaris paberkandjal (ühe saab tagasi koos kinnituskirja või äraütleva vastusega, teine jääb Arenduskoja arhiivi) ja elektroonselt aadressil ***arenduskoda@arenduskoda.ee***.

TOETUSE MAKSIMAALSED SUURUSED JA MÄÄRAD

Maksimaalsed toetuse määrad: mittetulundusühingutel, sihtasutustel ja kohalikel omavalitsustel kuni 90% projekti abikõlbulike kulude maksumusest, ettevõtjatel kuni 60% projekti abikõlbulike kulude maksumusest.

Maksimaalne toetussumma: ühe taotleja kohta ei ületa 200 000 eurot strateegiaperioodil.

- Aastane toetussumma taotleja kohta ei ületa 13 000 eurot.
- Toetussumma projekti kohta ei ületa 6 400 eurot.
- Toetuseks taotletav minimaalne summa projekti kohta on 640 eurot.

TAOTLUSTE MENETLEMINE

Taotluste hindamise protseduur:

Aastas kuulutatakse välja kuni kaks taotlusvooru. 8 nädalat enne taotluste esitamise tähtaega kuulutatakse voor välja ja teavitatakse piirkonda. Hiljemalt 2 nädalat pärast taotluste pingerea kinnitamist juhatuses esitatakse nimekiri PRIA-sse. Taotlusi hindab selleks otstarbeks moodustatud hindamiskomisjon, kuhu kuulub igast omavalitsusest 1 esindaja ja üks tegevusgrupi esindaja, määratud on ka asendusliikmed. Taotlusi hinnatakse juhatuses kinnitatud hindamiskriteeriumide alusel. Rahuldamisele kuuluvad parimad taotlused. Eelkõige hinnatakse järgmist:

- millisel määral suurendab projekt piirkonna elanike omaalgatust, aktiivsust ja sotsiaalset suhtlemist;
- millisel määral on taotleja ja projekt jätkusuutlikud;
- kui suur on kasusaajate hulk;
- eelistatud on traditsioonide, piirkonna eripära säilimine tegevuste arendamisel ja ürituste korraldamisel;
- eelarve optimaalsust.

STRATEEGIA MEEDE 1.3 Erinevate elanikegruppide kaasamise toetus

MEETME EESMÄRK

Meetme üldeesmärgiks on kohaliku tervikliku elukeskkonna arendamine läbi tegevuste, mis kaasavad tegevuspiirkonnas erinevaid sihtrühmi. Sihtrühmad on noored ja lapsed, eakad ja puuetega inimesed ning muukeelsed. Siinkohal on oluliseks võtmeküsimuseks erinevate sihtgruppide juurde jõudmine kogu tegevuspiirkonnas, nende motiveerimine ja aktiviseerimine. Meetme rakendamine aitab kaasa sotsiaalse tõrjutuse vähendamisele, noorte kaasamine muudab piirkonda neile atraktiivsemaks, et leida endale väljund siin ka täisealiseks saamisel. Seeläbi pidurdub ka rahvaarvu vähenemine.

Spetsiifilised eesmärgid:

- Omaalgatuse soodustamine sihtgruppides (noored, eakad, puuetega inimesed, muukeelsed).
- Lahenduste leidmine erinevate teenuste kättesaadavuse ja jätkusuutlikkuse parandamiseks.
- Sotsiaalse tõrjutuse vähendamine.

TOETATAVAD TEGEVUSED

Toetatavad tegevused ja nende lühikirjeldused:

- Omaalgatuslikud kaasamise projektid (koolitused, infopäevad, üritused, õppereisid jms)
- Töö- ja puhkelaagrite korraldamine
- Klubilise tegevuse toetamine
- Integratsiooni projektid
- MTÜ Arenduskoda arendustegevused (peamiselt nõustamisteenuse arendamine sihtgruppide kaasamiseks, initsiatiivikate inimeste ühendamine, motiveerimine ja rakendamine jms).

Abikõlbulikud kulud:

- mitterahaline omafinantseering kuni 10% abikõlbulike kulude maksumusest (MTÜ-d ja SA-d);
- projekti kontekstis olulise tähtsusega ja mõistlikud kulud;
- projektijuhtimine põhjendatud juhtudel kuni 20% projekti abikõlbulikest kuludest;
- tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus, kui taotleja on käibemaksukohuslane;
- tegevuse või investeeringu käibemaksuga maksumus, kui taotleja ei ole käibemaksukohuslane;
- põhjendatud juhul toetatava tegevuse tähistamiseks vajalik nõutav sümboolika.
- Kasutatud seadme ostmine on abikõlblik, kui toetust taotleb MTÜ või SA ning kui seadme ostmiseks ei ole saadud toetust riigieelarvest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi. Seadme hind on uue samalaadse seadme hinnast oluliselt madalam. Seadme eeldatav kasutusiga on vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.
- Abikõlbulikud kulud peavad olema põhjendatud, selged, üksikasjalikult kirjeldatud, majanduslikult otstarbekad ja vajalikud tegevuse eesmärgi saavutamiseks. Taotleja tagab kasutatava toetuse otstarbeka ja säästliku kasutamise.

Meetme raames ei ole toetatavad:

- investeeringud;
- maa ja olemasoleva ehitise ostmise ja liisimise kulud;
- käibemaks juhul, kui taotlejal on võimalik taotleda selle tagastamist „Käibemaksuseaduse“ alusel või kui taotleja on kohalik omavalitsusüksus või muu avalik-õiguslik juriidiline isik nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 71 lõike 3 punkti a tähenduses;
- tolli-, sisseveo- ja muu maks, mida hüvitatakse, tasaarveldatakse ja kustutatakse mingil muul moel ning, mis ei moodusta osa Eesti maksusüsteemist või, mis on ebaproportsionaalselt suur kulutus tegevus mis tahes osale;
- sularahamaksed;
- riigilõiv, teenustasu pangatoimingu eest, tagatismakse, intress ja muu finantsteenusega seotud kulu;
- õigus- ja raamatupidamisteenuse eest tasumiseks tehtud kulud;
- amortisatsioonikulud;
- trahv, finantskaristus ja kohtumenetluse korral menetluskulud;
- kulutused stipendiumile, annetustele ja kingitustele;
- erisoodustuselt „Tulumaksuseaduse“ § 48 lõike 4 mõistes tasutav maks;
- eksperdi või projektijuhi töötasu, sealhulgas sotsiaal- ja tulumaks ning kohustusliku kogumispensioni ja töötuskindlustusmaksed, kui ekspert või projektijuht on avalik teenistuja või riigi või kohaliku omavalitsuse hallatava asutuse töötaja, kelle tööülesanded on sarnased toetatava tegevusega;
- kulud, mis on seotud liisingulepingu sõlmimisega, intressidega, kindlustusega jms.;
- kohaliku omavalitsusüksuse ülesande asendamiseks tehtud kulud;
- asendusinvesteeringu kulud;
- muud kulud, mis ei ole tegevuse või investeeringuobjektiga otseselt seotud;

MTÜ ARENDUSKOJA STRATEEGIA ALUSEL RAKENDUVAD MEETMED 2011

- projekti elluviimisega seotud üldkulud, va projektijuhi tasu, sotsiaal- ja tulumaks ning kohustusliku kogumispensioni ja töötuskindlustusmaksed;
- kulud, mis on vastuolus nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikliga 71 ja komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006 artiklis 55 kehtestatud abikõlblikkuse kriteeriumitega.

MEETME SIHTGRUPP
Taotlejateks võivad olla:
- MTÜ Arenduskoda,
- MTÜ-d ja SA-d (avatud noortekeskused, eakate ühendused, muukeelsete ühendused, puuetega inimeste ühendused)
- kohalikud omavalitsused,
- seltsingud.

STRATEEGIA MEETME RAKENDAMISE VAJADUSE LÜHIKIRJELDUS. TOETATAVAD TEGEVUSED JA NENDE SEOS STRATEEGIAGA

Meedet on vajalik rakendada peamiselt piirkonna elanike, kogukondade ja erinevate sihtgruppide (noored, eakad, puuetega inimesed, muukeelne elanikkond) aktiivsuse suurendamiseks. Senised võimalused maapiirkondades sellelaadseteks tegevusteks on olnud üsna kasinad ja peamiselt just ressursside ebapiisavuse tõttu. Otsene seos tuleb välja elukeskkonna parandamise valdkondlikust SWOT-analüüsist. *(strateegias alapeatükk 4.7 Kokkuvõte tegevusgrupi piirkonna probleemidest ja vajadustest, peatükk 5 strateegilised valikud, 5.2 Prioriteedid).*

VIIDE TELJELE, MILLE EESMÄRKIDE SAAVUTAMISELE STRATEEGIA MEETME RAKENDAMINE ENIM kaasa aitab

3.telg – Maapiirkondade elukvaliteet ja maamajanduse mitmekesistamine.

VIIDE NÕUKOGU MÄÄRUSES (EÜ) NR 1698/2005 SÄTESTATUD ARTIKLI NUMBRILE, MIS KÄSITLEB ASJAOMAST MEEDET, NING MEETME KOOD KOMISJONI MÄÄRUSE (EÜ) NR 1974/2006 II LISA KOHASELT.

- Külade uuendamine ja arendamine, artikkel 52, kood 322.
- Oskuste omandamine ja elavdamine, et koostada kohaliku arengu strateegia ja seda arendada, artikkel 59, kood 341

NÕUDED TAOTLEJALE JA TOETUSE SAAJALE
Taotleja vastab projektitoetuse saamiseks esitatavatele nõuetele, kui:
- ta vastab asjakohases põllumajandusministri määruses toetuse saamiseks taotlejale sätestatud nõuetele, kui strateegia meede vastab arengukavas nimetatud meetmele. Muudel juhtudel peab projektitoetuse taotleja vastama nõukogu määruses (EÜ) nr 1698/2005 maaelu arengu toetuste kohta sätestatud nõuetele ning riigiabi reeglitest tulenevatele nõuetele;
- ta eristab selgelt oma raamatupidamises projektitoetuse kasutamisega seotud kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumendid muudest kulu- ja maksedokumentidest;
- tal ei ole taotluse esitamise ajal riikliku maksu maksuvõlga või riikliku maksu maksuvõla tasumine on ajatatud. Maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksud tasutud ajakava kohaselt;
- ta ei ole saanud ega taotle samal ajal sama tegevuse või investeeringuobjekti kohta toetust riigieelarvelistest, sealhulgas Euroopa Liidu või muudest välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi;
- ta on saanud varem toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi, mis on kuulunud tagasimaksmisele, ja on tagasimaksmisele kuulunud summa tähtajal tagasi makstud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on tagasimaksed tasutud ettenähtud tähtajal ja summas;
- tema suhtes ei toimu likvideerimismenetlust ega ole tehtud pankrotiotsust;
- tähtajaliselt asutatud projektitoetuse taotleja puhul ei ole see tähtaeg lühem kui viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;
- taotleja on kohustatud enne projekti hindamiseks esitamist läbima konsultatsiooni MTÜ Arenduskoja juhatuse poolt määratud piirkondliku LEADER nõustaja juures.
- taotleja on kohustatud esitama projekti kuludeklaratsioonid ja seirevormi MTÜ Arenduskojale projektiseire teostamiseks.

Dokumendid, mida taotleja peab esitama:
- PM 27.09.2010 määruse nr 92 §30 lg 1 määratud vormikohane projektitaotlus (lisa 5) ja projektitoetuse taotluse asjakohased seirenäitajad, mis on toodud lisas 6.
- Projektikirjeldus (projekti nimi, projekti asukoht, projekti kokkuvõte, projekti kasusaajad (nimetada nii otsesed kui kaudsed) koos tulemuste kirjeldusega, seotud projektid (nii need, mis on viinud käesoleva projektini, hetkel käimasolevad projektid ning võimalikud kavandatavad projektid) või ka projekti elluviimiseks tehtud eeltööde kirjeldus, projekti eesmärk või eesmärgid, probleemide kirjeldus, mida antud projekt aitab leevendada või lahendada, projekti tegevused loogilises järjekorras, projekti ajakava, projekti eelarve (tegevused, kogused, ühikud, hind), toetuse suurus, omafinantseering (rahaline või mitterahaline), kaasfinantseering, projekti seos LEADER piirkonna strateegia eesmärkide täitmisega, projekti jätkusuutlikkus, projekti elluviimise riskid).
- Seadusjärgse esindusõiguseta isiku puhul tema volitusi tõendav volikiri.
- Rahandusministri 22. aprilli 2004. a määruse nr 80 «Vähese tähtsusega abi teatise esitamise kord ja vorm» lisas toodud vormi kohane teatis jooksval majandusaastal ja kahel eelmisel majandusaastal vähese tähtsusega abi saamise kohta, kui taotletakse projektitoetust kolmanda telje eesmärkide saavutamiseks või nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 20 punkti a alapunktis v ja punkti b alapunktides iii ja iv sätestatud toetust, mis on käsitatav vähese tähtsusega abina.
- PM 27.09.2010 määruse nr 92 lisas 7 toodud vormi kohane teatis ühisturuga kokkusobiva piiratud summas antava abi saamise kohta, kui taotletakse projektitoetust kolmanda telje eesmärkide saavutamiseks või nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 20 punkti a alapunktis v ja punkti b alapunktides iii ja iv sätestatud toetust, mis on käsitatav vähese tähtsusega abina.
- Ärakiri kohaliku tegevusgrupi kinnitusest, välja arvatud juhul, kui projektitoetuse taotleja on kohalik tegevusgrupp.
- PM 27.09.2010 määruse nr 92 §27 lõigetes 1 ja 5 nimetatud juhul (kui elluviidava tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus ületab 5 000 eurot) vähemalt kolme pakkuja hinnapakkumuse ärakirjad koos tehniliste tingimuste loeteluga ning § 27 lõikes 2 nimetatud juhul vähemalt ühe pakkuja hinnapakkumuse ärakiri või kavandatava tegevuse eeldatav maksumuse arvestus kululiikide kaupa.
- Projektitoetuse saaja (MTÜ, SA) esitab kasutatud seadme ostmise korral PRIAle seadme müüja kinnituskirja selle kohta, et seadme ostmiseks ei ole pakkuja varem saanud toetust riigieelarvelistest, sealhulgas Euroopa Liidu või muudest välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi.
- Mittetulundusühingu või sihtasutuse puhul kasutatud seadme ostmise ja kapitalirendile võtmise korral ärakiri hinnapakkumusest, millel kajastub uue samalaadse seadme hind.
- Sihtasutuse puhul selle asutajate nimekiri.
- Mittetulundusühingu puhul selle liikmete nimekiri.
- Vajadusel muud tõendavad dokumendid.
- Taotleja peab esitama MTÜ-le Arenduskoda toetuse taotluse, projektikirjelduse ja muud lisad kahes eksemplaris paberkandjal (ühe saab tagasi koos kinnituskirja või äraütleva vastusega, teine jääb Arenduskoja arhiivi) ja elektroonselt aadressil ***arenduskoda@arenduskoda.ee***.

TOETUSE MAKSIMAALSED SUURUSED JA MÄÄRAD

Maksimaalsed toetuse määrad: Mittetulundusühingud, seltsingud, sihtasutused ja kohalikud omavalitsused kuni 90% projekti abikõlbulike kulude maksumusest.

Maksimaalne toetussumma: ühe taotleja kohta ei ületa 200 000 eurot strateegiaperioodil.

Aastane toetussumma taotleja kohta ei tohi ületada 6 400 eurot.

Maksimaalne toetussumma ühel projektil 3 200 eurot.

Minimaalne toetussumma ühel projektil 640 eurot.

TAOTLUSTE MENETLEMINE
Taotluste hindamise protseduur:

Kuulutatakse välja aastas kuni 2 taotlusvooru. 8 nädalat enne kuulutatakse voor välja ja teavitatakse piirkonda. Hiljemalt 2 nädalat pärast taotluste pingerea kinnitamist juhatuses esitatakse nimekiri PRIA-sse. Taotlusi hindab selleks otstarbeks moodustatud hindamiskomisjon, kuhu kuulub igast omavalitsusest 1 esindaja ja üks tegevusgrupi esindaja, määratud on ka asendusliikmed. Taotlusi hinnatakse juhatuses kinnitatud hindamiskriteeriumide alusel. Rahuldamisele kuuluvad parimad taotlused. Eelkõige hinnatakse järgmist:
- millisel määral suurendab projekt piirkonna elanike omaalgatust, aktiivsust, sotsiaalset suhtlemist ja erinevate sihtgruppide kaasatust;
- millisel määral on taotleja ja projekt jätkusuutlikud;
- kui suur on kasusaajate hulk;
- eelistatud on sihtgruppide (noored, lapsed, eakad, puuetega inimesed, muukeelsed) poolt esitatavad projektid;
- eelarve optimaalsust.

STRATEEGIA MEEDE 1.4 Piirkonna maine kujundamise toetus

MEETME EESMÄRK

Meetme üldeesmärgiks on kohaliku tervikliku elukeskkonna arendamine. Võtmeküsimuseks on tegevuspiirkonna ühtse identiteedi loomine, kuna tegemist on suhteliselt uue piirkonnaga kuigi oma olemuselt on tegemist väga sarnase piirkonnaga. Meetme rakendamine aitab kaasa tegevusgrupi piirkonna tuntuse suurendamisele nii piirkonna elanike, ettevõtjate kui külaliste seas.

Spetsiifilised eesmärgid:
- Tegevuspiirkonna ühise maine kujundamine nii piirkonna siseselt kui ka väljaspool piirkonda.
- Tegevuspiirkonna konkurentsivõime suurendamine.
- Tegevuspiirkonna külastatavuse suurenemine.

TOETATAVAD TEGEVUSED
Toetatavad tegevused ja nende lühikirjeldused:
- Kohalikku paikkonda tutvustavate materjalide koostamine ja väljaandmine (trükised, filmid, CD-d, DVD-d jms);
- Teavitustegevused (meedia, reklaam);
- Messidel osalemine;
- Mainekujundusstrateegia koostamine ja ideekonkursside korraldamine;
- Piirkonna ühisüritused (partneritega, sh välispartner);
- Piirkonna edulugude tutvustamine.

Abikõlbulikud kulud:
- Investeeringukulud;

MTÜ ARENDUSKODA STRATEEGIA ALUSEL RAKENDUVAD MEETMED 2011

- koostööprojektide kulud;
- mitterahaline omafinantseering kuni 10% abikõlbulike kulude maksumusest (MTÜ-d ja SA-d).
- projekti kontekstis olulise tähtsusega ja mõistlikud kulud;
- projektijuhtimine põhjendatud juhul kuni 20% projekti abikõlbulikest kuludest;
- tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus, kui taotleja on käibemaksukohuslane;
- tegevuse või investeeringu käibemaksuga maksumus, kui taotleja ei ole käibemaksukohuslane;
- põhjendatud juhtudel toetatava objekti või tegevuse tähistamiseks vajalik nõutav sümboolika.
- Kasutatud seadme ostmine on abikõlblik, kui toetust taotleb MTÜ või SA ning kui seadme ostmiseks ei ole saadud toetust riigieelarvest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi. Seadme hind on uue samalaadse seadme hinnast oluliselt madalam. Seadme eeldatav kasutusiga on vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;
- Abikõlbulikud kulud peavad olema põhjendatud, selged, üksikasjalikult kirjeldatud, majanduslikult otstarbekad ja vajalikud tegevuse eesmärgi saavutamiseks. Taotleja tagab kasutatava toetuse otstarbeka ja säästliku kasutamise.

Meetme raames ei ole toetatavad:
- maa ja olemasoleva ehitise ostmise ja liisimise kulud;
- käibemaks juhul, kui taotlejal on võimalik taotleda selle tagastamist „Käibemaksuseaduse“ alusel või kui taotleja on kohalik omavalitsusüksusvõi muu avalik-õiguslik juriidiline isik nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 71 lõike 3 punkti a tähenduses;
- tolli-, sisseveo- ja muu maks, mida hüvitatakse, tasaarveldatakse ja kustutatakse mingil muul moel ning, mis ei moodusta osa Eesti maksusüsteemist või, mis on ebaproportsionaalselt suur kulutus tegevus mis tahes osale;
- sularahamaksed;
- riigilõiv, teenustasu pangatoimingu eest, tagatismakse, intress ja muu finantsteenusega seotud kulu;
- õigus- ja raamatupidamisteenuse eest tasumiseks tehtud kulud;
- amortisatsioonikulud;
- trahv, finantskaristus ja kohtumenetluse korral menetluskulud;
- kulutused stipendiumile, annetustele ja kingitustele;
- erisoodustuselt „Tulumaksuseaduse“ § 48 lõike 4 mõistes tasutav maks;
- eksperdi või projektijuhi töötasu, sealhulgas sotsiaal- ja tulumaks ning kohustusliku kogumispensioni ja töötuskindlustusmaksed, kui ekspert või projektijuht on avalik teenistuja või riigi või kohaliku omavalitsuse hallatava asutuse töötaja, kelle tööülesanded on sarnased toetatava tegevusega;
- kulud, mis on seotud liisingulepingu sõlmimisega, intressidega, kindlustusega jms.;
- kohaliku omavalitsusüksuse ülesande asendamiseks tehtud kulud;
- muud kulud, mis ei ole tegevuse või investeeringuobjektiga otseselt seotud;
- projekti elluviimisega seotud üldkulud, va projektijuhi tasu, sotsiaal- ja tulumaks ning kohustusliku kogumispensioni ja töötuskindlustusmaksed;
- kulud, mis on vastuolus nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikliga 71 ja komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006 artiklis 55 kehtestatud abikõlblikkuse kriteeriumitega.

MEETME SIHTGRUPP

Taotlejateks võivad olla:
- mittetulundusühingud (MTÜ) ja sihtasutused (SA);
- MTÜ Arenduskoda;
- ettevõtjate ühendused;
- kohalikud omavalitsused.

STRATEEGIA MEETME RAKENDAMISE VAJADUSE LÜHIKIRJELDUS. TOETATAVAD TEGEVUSED JA NENDE SEOS STRATEEGIAGA

Meedet on vajalik rakendada tegevusgrupi piirkonna ühtse identiteedi loomise eesmärgil nii tegevusgrupi elanike seas kui väljaspool. Senised võimalused maapiirkondades sellelaadseteks tegevusteks on olnud üsna kasinad ja peamiselt just ressursside ebapiisavuse tõttu. Otsene seos tuleb välja valdkondlikest SWOT-analüüsidest. *(strateegias alapeatükk 4.7 Kokkuvõte tegevusgrupi piirkonna probleemidest ja vajadustest, peatükk 5 strateegilised valikud, 5.2 Prioriteedid).*

VIIDE TELJELE, MILLE EESMÄRKIDE SAAVUTAMISELE STRATEEGIA MEETME RAKENDAMINE ENIM KAASA AITAB

3.telg – Maapiirkonna elukvaliteedi parandamine ja maamajanduse mitmekesistamine.

VIIDE NÕUKOGU MÄÄRUSES (EÜ) NR 1698/2005 SÄTESTATUD ARTIKLI NUMBRILE, MIS KÄSITLEB ASJAOMAST MEEDET, NING MEETME KOOD KOMISJONI MÄÄRUSE (EÜ) NR 1974/2006 II LISA KOHASELT.

- Turismi soodustamine, artikkel 55, kood 313.
- Külade uuendamine ja arendamine, artikkel 52, kood 322.
- Oskuste omandamine ja elavdamine, et koostada kohaliku arengu strateegia ja seda arendada, artikkel 59, kood 341
- Rahvusvahelise ja siseriikliku koostöö arendamine, kood 421.

NÕUDED TAOTLEJALE JA TOETUSE SAAJALE

Taotleja vastab projektitoetuse saamiseks esitatavatele nõuetele, kui:
- ta vastab asjakohases põllumajandusministri määruses toetuse saamiseks taotlejale sätestatud nõuetele, kui strateegia meede vastab arengukavas nimetatud meetmele. Muudel juhtudel peab projektitoetuse taotleja vastama nõukogu määruses (EÜ) nr 1698/2005 maaelu arengu toetuste kohta sätestatud nõuetele ning riigiabi reeglitest tulenevatele nõuetele;
- ta eristab selgelt oma raamatupidamises projektitoetuse kasutamisega seotud kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumendid muudest kulu- ja maksedokumentidest;
- tal ei ole taotluse esitamise ajal riikliku maksu maksuvõlga või riikliku maksu maksuvõla tasumine on ajatatud. Maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksud tasutud ajakava kohaselt;
- ta ei ole saanud ega taotle samal ajal sama tegevuse või investeeringuobjekti kohta toetust riigieelarvelistest, sealhulgas Euroopa Liidu või muudest välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi;
- ta on saanud varem toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi, mis on kuulunud tagasimaksmisele, ja on tagasimaksmisele kuulunud summa tähtajal tagasi makstud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on tagasimaksed tasutud ettenähtud tähtajal ja summas;
- tema suhtes ei toimu likvideerimismenetlust ega ole tehtud pankrotiotsust;
- tähtajaliselt asutatud projektitoetuse taotleja puhul ei ole see tähtaeg lühem kui viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;
- taotleja on kohustatud enne projekti hindamiseks esitamist läbima konsultatsiooni MTÜ Arenduskoja juhatuse poolt määratud piirkondliku LEADER nõustaja juures.
- taotleja on kohustatud esitama projekti kuludeklaratsioonid ja seirevormi MTÜ Arenduskojale projektiseire teostamiseks.

Dokumendid, mida taotleja peab esitama:
- PM 27.09.2010 määruse nr 92 §30 lg 1 määratud vormikohane projektitaotlus (lisa 5) ja projektitoetuse taotluse asjakohased seirenäitajad, mis on toodud lisas 6.
- Projektikirjeldus (projekti nimi, projekti asukoht, projekti kokkuvõte, projekti kasusaajad (nimetada nii otsesed kui kaudsed) koos tulemuste kirjeldusega, seotud projektid (nii need, mis on viinud käesoleva projektini, hetkel käimasolevad projektid ning võimalikud kavandatavad projektid) või ka projekti elluviimiseks tehtud eeltööde kirjeldus, projekti eesmärk või eesmärgid, probleemide kirjeldus, mida antud projekt aitab leevendada või lahendada, projekti tegevused loogilises järjekorras, projekti ajakava, projekti eelarve (tegevused, kogused, ühikud, hind), toetuse suurus, omafinantseering (rahaline või mitterahaline), kaasfinantseering, projekti seos LEADER piirkonna strateegia eesmärkide täitmisega, projekti jätkusuutlikkus, projekti elluviimise riskid).
- Seadusjärgse esindusõiguseta isiku puhul tema volitusi tõendav volikiri.
- Rahandusministri 22. aprilli 2004. a määruse nr 80 «Vähese tähtsusega abi teatise esitamise kord ja vorm» lisas toodud vormi kohane teatis jooksval majandusaastal ja kahel eelmisel majandusaastal vähese tähtsusega abi saamise kohta, kui taotletakse projektitoetust kolmanda telje eesmärkide saavutamiseks või nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 20 punkti a alapunktis v ja punkti b alapunktides iii ja iv sätestatud toetust, mis on käsitatav vähese tähtsusega abina.
- PM 27.09.2010 määruse nr 92 lisas 7 toodud vormi kohane teatis ühisturuga kokkusobiva piiratud summas antava abi saamise kohta, kui taotletakse projektitoetust kolmanda telje eesmärkide saavutamiseks või nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 20 punkti a alapunktis v ja punkti b alapunktides iii ja iv sätestatud toetust, mis on käsitatav vähese tähtsusega abina.
- Ärakiri kohaliku tegevusgrupi kinnitusest, välja arvatud juhul, kui projektitoetuse taotleja on kohalik tegevusgrupp.
- Ettevõtjate puhul tegevus- või finantsaruanded eelneva majandustegevuse kohta.
- PM 27.09.2010 määruse nr 92 §27 lõigetes 1 ja 5 nimetatud juhul (kui elluviidava tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus ületab 5 000 eurot) vähemalt kolme pakkuja hinnapakkumuse ärakirjad koos tehniliste tingimuste loeteluga ning § 27 lõikes 2 nimetatud juhul vähemalt ühe pakkuja hinnapakkumuse ärakiri või kavandatava tegevuse eeldatav maksumuse arvestus kululiikide kaupa.
- Projektitoetuse saaja (MTÜ, SA) esitab kasutatud seadme ostmise korral PRIAle seadme müüja kinnituskirja selle kohta, et seadme ostmiseks ei ole pakkuja varem saanud toetust riigieelarvelistest, sealhulgas Euroopa Liidu või muudest välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi.
- Mittetulundusühingu või sihtasutuse puhul kasutatud seadme ostmise ja kapitalirendile võtmise korral ärakiri hinnapakkumusest, millel kajastub uue samalaadse seadme hind.
- Sihtasutuse puhul selle asutajate nimekiri.
- Mittetulundusühingu puhul selle liikmete nimekiri.
- Vajadusel muud tõendavad dokumendid.
- Taotleja peab esitama MTÜ-le Arenduskoda toetuse taotluse, projektikirjelduse ja muud lisad kahes eksemplaris paberkandjal (ühe saab tagasi koos kinnituskirja või äraütleva vastusega, teine jääb Arenduskoja arhiivi) ja elektroonselt aadressil ***arenduskoda@arenduskoda.ee***.

TOETUSE MAKSIMAALSED SUURUSED JA MÄÄRAD

Maksimaalsed toetuse määrad: MTÜ, SA ja KOV kuni 90% projekti abikõlbulike kulude maksumusest.

Maksimaalne toetussumma: ühe taotleja kohta ei ületa 200 000 eurot strateegiaperioodil.

Maksimaalne toetussumma projekti kohta kuni 38 000 eurot.

Toetuseks taotletav minimaalne summa projekti kohta on 1 000 eurot.

TAOTLUSTE MENETLEMINE

Taotluste hindamise protseduur:

Kuulutatakse välja aastas üks taotlusvoor. 8 nädalat enne kuulutatakse voor välja ja teavitatakse piirkonda. Hiljemalt 2 nädalat pärast taotluste pingerea kinnitamist juhatuses esitatakse nimekiri PRIA-sse. Taotlusi hindab selleks otstarbeks moodustatud hindamiskomisjon, kuhu kuulub igast omavalitsusest 1 esindaja ja üks tegevusgrupi esindaja, määratud on ka asendusliikmed. Taotlusi hinnatakse juhatuses kinnitatud hindamiskriteeriumide alusel. Rahuldamisele kuuluvad parimad taotlused. Eelkõige hinnatakse järgmist:
- millisel määral suurendab projekt piirkonna elanike omaalgatust ja aktiivsust;
- millisel määral on taotleja ja projekt jätkusuutlikud;
- kui suur on kasusaajate hulk või kui suur on loodavate uute kontaktide arv;
- eelistatud on võimalikult suure piirkonna kaasamine tegevuspiirkonnast;
- eelarve optimaalsust.

MTÜ ARENDUSKODA STRATEEGIA ALUSEL RAKENDUVAD MEETMED 2011

STRATEEGIA MEEDE 2.1 Ettevõtluse arendamise toetus

MEETME EESMÄRK

Meetme üldeesmärgiks on tegevusgrupi piirkonna ettevõtluse ja ettevõtluskeskkonna arendamine. Võtmeküsimuseks on maapiirkonnas ettevõtlusaktiivsuse suurendamine ja seeläbi ettevõtluskeskkonna parendamine uute tehnoloogiate, ressursside säästliku kasutamise ning uute teenuste ja toodete rakendamise läbi. Meetme rakendamine aitab kaasa maapiirkondade ettevõtluse mahajäämuse pidurdamisele, töökohtade loomisele ja majanduskeskkonna paindlikumaks muutmisele. Meetme rakendamine aitab kaasa tegevusgrupi piirkonna jätkusuutlikkuse tagamisele.

Spetsiifilised eesmärgid:

- Ettevõtluse arendamine.
- Uute lahenduste leidmine erinevate teenuste ja toodete arendamiseks.
- Maapiirkonna ettevõtluskeskkonna säilitamine, taastamine ja parendamine eelkõige uute tehnoloogiate ja ressursside säästlikku kasutamise läbi.
- Ettevõtlusaktiivsuse tõstmine.
- Uute töökohtade loomine.

TOETATAVAD TEGEVUSED

Toetatavad tegevused ja nende lühikirjeldused:

- Koolitused (valdkonnad näiteks nagu raamatupidamine, turu-uuringud, seadusandlus, täiend- ja ümberõpe jms).
- Projekteerimine.
- Ettevõtete seadmete kaasajastamine.
- Alternatiivse energia tootmise ja tasuvuse analüüsid.
- Olemasolevate ruumide, ehitiste, infrastruktuuri rajatiste rekonstrueerimine.
- Patenteerimine ja tootearendus.
- Turundus ja reklaami alaste tegevuste teostamine.
- Ettevõtluse mitmekesistamine mittepõllumajandusliku tegevuse suunas (alternatiivsete tegevuste soodustamine), tööstuslikus ja militaaraladel kasutuses olnud maa-alade ja rajatiste kasutusele võtt uutes ettevõtlusele suunatud funktsioonides.
- Keskkonda risustavate hoonete lammutamine.

Abikõlbulikud kulud:

- Investeeringud;
- ehitustegevus *Ehitusseaduse* mõistes;
- projekteerimistööd ja muud investeeringuid ettevalmistavad tegevused;
- infrastruktuuri investeeringud (elektrivarustus, veevarustus ja kanalisatsioon, telekommunikatsioon ning teed) 60% toetuse määraga;
- mootorsõiduki liisimise või soetamise kulud;
- projekti kontekstis olulise tähtsusega ja mõistlikud kulud.
- tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus, kui taotleja on käibemaksukohuslane.
- tegevuse või investeeringu käibemaksuga maksumus, kui taotleja ei ole käibemaksukohuslane.
- põhjendatud juhul toetatava objekti tähistamiseks vajalik nõutav sümboolika.
- omanikujärelevalve tegemise maksumus kuni 3% tegevuse või investeeringu maksumusest.
- Abikõlbulikud kulud peavad olema põhjendatud, selged, üksikasjalikult kirjeldatud, majanduslikult otstarbekad ja vajalikud tegevuse eesmärgi saavutamiseks. Taotleja tagab kasutatava toetuse otstarbeka ja säästliku kasutamise.

Meetme raames ei ole toetatavad:

- vabatahtliku tasustamata töö tegemine;
- maa ja olemasoleva ehitise ostmise ja liisimise kulud;
- käibemaks juhul, kui taotlejal on võimalik taotleda selle tagastamist „Käibemaksuseaduse“ alusel või kui taotleja on kohalik omavalitsusüksusvõi muu avalik-õiguslik juriidiline isik nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 71 lõike 3 punkti a tähenduses;
- tolli-, sisseveo- ja muu maks, mida hüvitatakse, tasaarveldatakse ja kustutatakse mingil muul moel ning, mis ei moodusta osa Eesti maksusüsteemist või, mis on ebaproportsionaalselt suur kulutus tegevus mis tahes osale;
- sularahamaksed;
- riigilõiv, teenustasu pangatoimingu eest, tagatismakse, intress ja muu finantsteenusega seotud kulu;
- õigus- ja raamatupidamisteenuse eest tasumiseks tehtud kulud;
- amortisatsioonikulud;
- trahv, finantskaristus ja kohtumenetluse korral menetluskulud;
- kulutused stipendiumile, annetustele, auhindadele ja kingitustele;
- erisoodustuselt „Tulumaksuseaduse“ § 48 lõike 4 mõistes tasutav maks;
- eksperdi või projektijuhi töötasu, sealhulgas sotsiaal- ja tulumaks ning kohustusliku kogumispensioni ja töötuskindlustusmaksed;
- sõiduauto või muu mootorsõiduki ostmise kulud, välja arvatud sellise mootorsõiduki, sh rändkaupluseauto ostmise kulud, mille sihtotstarve on tegevusgrupi tegevuspiirkonnas elanikele teenuste osutamine ning kui toetust taotleb ettevõtja;
- kulud, mis on seotud liisingulepingu sõlmimisega, intressidega, kindlustusega jms.;
- liisingumakse, kui asja omandiõigus ei ole hiljemalt viie aasta möödudes arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest läinud üle projektitoetuse saajale;

kohaliku omavalitsusüksuse ülesande asendamiseks tehtud kulud;

- asendusinvesteeringu kulud;
- muud kulud, mis ei ole tegevuse või investeeringuobjektiga otseselt seotud;
- projekti elluviimisega seotud üldkulud;
- projekti elluviimisega seotud projektijuhi tasu, kui taotleja on kohalik omavalitsusüksus, ettevõtja või kohalik tegevusgrupp, va rahvusvahelise koostööprojekti elluviimisega seotud projektijuhi tasu;
- kulud, mis on vastuolus nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikliga 71 ja komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006 artiklis 55 kehtestatud abikõlblikkuse kriteeriumitega.

MEETME SIHTGRUPP

Taotlejateks võivad olla:

- tegutsevad mikro- ja väikeettevõtjad
- alustavad ettevõtjad
- MTÜ Arenduskoda
- MTÜ-d ja SA-d.

STRATEEGIA MEETME RAKENDAMISE VAJADUSE LÜHIKIRJELDUS. TOETATAVAD TEGEVUSED JA NENDE SEOS STRATEEGIAGA

Meedet on vajalik rakendada peamiselt tegevusgrupi piirkonna ettevõtluse arendamise eesmärgil. Senised võimalused maapiirkondades sellelaadseteks tegevusteks on olnud üsna kasinad ja peamiselt just ressursside ebapiisavuse tõttu. Rakendunud ettevõtlustoetused ei soodusta mikro- ja väikeettevõtluse teket. Otsene seos strateegiaga tuleb välja valdkondlikust SWOT-analüüsist. *(strateegias alapeatükk 4.7 Kokkuvõte tegevusgrupi piirkonna probleemidest ja vajadustest, peatükk 5 strateegilised valikud, 5.2 Prioriteedid).*

VIIDE TELJELE, MILLE EESMÄRKIDE SAAVUTAMISELE STRATEEGIA MEETME RAKENDAMINE ENIM KAASA AITAB

3.telg – Maapiirkondade elukvaliteet ja maamajanduse mitmekesistamine.

VIIDE NÕUKOGU MÄÄRUSES (EÜ) NR 1698/2005 SÄTESTATUD ARTIKLI NUMBRILE, MIS KÄSITLEB ASJAOMAST MEEDET, NING MEETME KOOD KOMISJONI MÄÄRUSE (EÜ) NR 1974/2006 II LISA KOHASELT.

Mikroettevõtete rajamis- ja arendamistoetus, artikkel 54, kood 312.

Mitmekesistamine mittepõllumajandusliku tegevuse suunas, art 53, kood 311

Turismi soodustamine, artikkel 55, kood 313.

Koolitus ja teavitamine, artikkel 58, kood 331.

NÕUDED TAOTLEJALE JA TOETUSE SAAJALE

Taotleja vastab projektitoetuse saamiseks esitatavatele nõuetele, kui:

- ta vastab asjakohases põllumajandusministri määruses toetuse saamiseks taotlejale sätestatud nõuetele, kui strateegia meede vastab arengukavas nimetatud meetmele. Muudel juhtudel peab projektitoetuse taotleja vastama nõukogu määruses (EÜ) nr 1698/2005 maaelu arengu toetuste kohta sätestatud nõuetele ning riigiabi reeglitest tulenevatele nõuetele;
- ta eristab selgelt oma raamatupidamises projektitoetuse kasutamisega seotud kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumendid muudest kulu- ja maksedokumentidest;
- tal ei ole taotluse esitamise ajal riikliku maksu maksuvõlga või riikliku maksu maksuvõla tasumine on ajatatud. Maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksud tasutud ajakava kohaselt;
- ta ei ole saanud ega taotle samal ajal sama tegevuse või investeeringuobjekti kohta toetust riigieelarvelistest, sealhulgas Euroopa Liidu või muudest välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi;
- ta on saanud varem toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi, mis on kuulunud tagasimaksmisele, ja on tagasimaksmisele kuulunud summa tähtajal tagasi makstud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on tagasimaksed tasutud ettenähtud tähtajal ja summas;
- tema suhtes ei toimu likvideerimismenetlust ega ole tehtud pankrotiotsust;
- tähtajaliselt asutatud projektitoetuse taotleja puhul ei ole see tähtaeg lühem kui viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;
- ettevõtja ei ole majanduslikes raskustes;
- taotleja on kohustatud enne projekti hindamiseks esitamist läbima konsultatsiooni MTÜ Arenduskoja juhatuse poolt määratud piirkondliku LEADER nõustaja juures.
- taotleja on kohustatud esitama projekti kuludeklaratsioonid ja seirevormi MTÜ Arenduskojale projektiseire teostamiseks.

Dokumendid, mida taotleja peab esitama:

- PM 27.09.2010 määruse nr 92 §30 lg 1 määratud vormikohane projektitaotlus (lisa 5) ja projektitoetuse taotluse asjakohased seirenäitajad, mis on toodud lisas 6
- Projektikirjeldus (projekti nimi, projekti asukoht, projekti kokkuvõte, projekti kasusaajad (nimetada nii otsesed kui kaudsed) koos tulemuste kirjeldusega, seotud projektid (nii need, mis on viinud käesoleva projektini, hetkel käimasolevad projektid ning võimalikud kavandatavad projektid) või ka projekti elluviimiseks tehtud eeltööde kirjeldus, projekti eesmärk või eesmärgid, probleemide kirjeldus, mida antud projekt aitab leevendada või lahendada, projekti tegevused loogilises järjekorras, projekti ajakava, projekti eelarve (tegevused, kogused, ühikud, hind), toetuse suurus, omafinantseering (rahaline või mitterahaline), kaasfinantseering, projekti seos LEADER piirkonna strateegia eesmärkide täitmisega, projekti jätkusuutlikkus, projekti elluviimise riskid).
- Äriplaanivorm, mis on kinnitatud MTÜ Arenduskoda juhatuse poolt. MTÜ-d, SA-d ja kohalikud omavalitsused esitavad samuti äriplaani vormil täites lahtrid, mida on võimalik antud juhul täita.
- Seadusjärgse esindusõiguseta isiku puhul tema volitusi tõendav volikiri.
- Äriühingu puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta kinnitatud majandusaasta aruande või kontserni puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta kinnitatud majandusaasta konsolideeritud aruande ärakiri, kui nimetatud aruanded ei ole esitatud äriregistrisse.
- Füüsilisest isikust ettevõtja puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta bilansi ja kasumiaruande ärakiri või «Raamatupidamise seaduse» kohaselt kassapõhist raamatupidamise arvestust pidava taotleja puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kalendriaasta kohta esitatud residendist füüsilise isiku ettevõtlusest saadud tulu deklareerimise vormi E Maksu- ja Tolliameti kinnitatud ärakiri.
- Ettevõtja puhul, kes taotluse esitamise ajaks ei ole «Raamatupidamise seaduse» kohaselt pidanud koostama majandusaasta aruannet, tegevus-, bilansi ja kasumiaruande ärakiri või raamatupidamisregistrite alusel koostatud tulude ja kulude koonddokumendi ärakiri.
- Rahandusministri 22. aprilli 2004. a määruse nr 80 «Vähese tähtsusega abi teatise esitamise kord ja vorm» lisas toodud vormi kohane teatis jooksval majandusaastal ja kahel eelmisel majandusaastal vähese tähtsusega abi saamise kohta, kui taotletakse projektitoetust kolmanda telje eesmärkide saavutamiseks või nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 20 punkti a alapunktis v ja punkti b alapunktides iii ja iv sätestatud toetust, mis on käsitatav vähese tähtsusega abina.
- PM 27.09.2010 määruse nr 92 lisas 7 toodud vormi kohane teatis ühisturuga kokkusobiva piiratud summas antava abi saamise kohta, kui taotletakse projektitoetust kolmanda telje eesmärkide saavutamiseks või nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 20 punkti a alapunktis v ja punkti b alapunktides iii ja iv sätestatud toetust, mis on käsitatav vähese tähtsusega abina.
- Ärakiri kohaliku tegevusgrupi kinnitusest, välja arvatud juhul, kui projektitoetuse taotleja on kohalik tegevusgrupp.
- PM 27.09.2010 määruse nr 92 §27 lõigetes 1 ja 5 nimetatud juhul (kui elluviidava tegevuse või investeeringu

MTÜ ARENDUSKOJA STRATEEGIA ALUSEL RAKENDUVAD MEETMED 2011

käibemaksuta maksumus ületab 5 000 eurot) vähemalt kolme pakkuja hinnapakkumuse ärakirjad koos tehniliste tingimuste loeteluga ning § 27 lõikes 2 nimetatud juhul vähemalt ühe pakkuja hinnapakkumuse ärakiri või kavandatava tegevuse eeldatav maksumuse arvestus kululiikide kaupa.

- Ärakiri dokumendist, mis tõendab, et kavandatav ehitis, mida ehitatakse või kuhu inventar või seade paigaldatakse, või mootorsõiduk, kuhu seade paigaldatakse, kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest, ning hoone püstitamise korral kuulub selle alune maa taotleja omandisse või on sellele taotleja kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

- Ettevõtja puhul taotluse esitamise aastale eelnenud majandusaasta seisuga põhivara nimekiri või põhjendatud juhul väljavõte nimekirjast, kui taotletakse toetust investeeringu tegemiseks. Põhivara nimekiri peab kajastama andmeid põhivara soetamise aasta ning põhivara soetamis- ja jääkväärtuse kohta.

- Projektitoetuse saaja (MTÜ, SA) esitab kasutatud seadme ostmise korral PRIAle seadme müüja kinnituskirja selle kohta, et seadme ostmiseks ei ole pakkuja varem saanud toetust riigieelarvelistest, sealhulgas Euroopa Liidu või muudest välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi.

- Mittetulundusühingu või sihtasutuse puhul kasutatud seadme ostmise ja kapitalirendile võtmise korral ärakiri hinnapakkumusest, millel kajastub uue samalaadse seadme hind.

- Sihtasutuse puhul selle asutajate nimekiri.

- Mittetulundusühingu puhul selle liikmete nimekiri.

- Vajadusel muud tõendavad dokumendid.

- Taotleja peab esitama MTÜ-le Arenduskoda toetuse taotluse, projektikirjelduse ja muud lisad kahes eksemplaris paberkandjal (ühe saab tagasi koos kinnituskirja või äraütleva vastusega, teine jääb Arenduskoja arhiivi) ja elektroonselt aadressil ***arenduskoda@arenduskoda.ee***.

TOETUSE MAKSIMAALSED SUURUSED JA MÄÄRAD

Maksimaalsed toetuse määrad: Kohalikel omavalitsustel ja MTÜ-del ning SA-del kuni 90% lubatud investeeringu abikõlbulike kulude maksumusest, ettevõtjatel kuni 60% lubatud investeeringust abikõlbulike kulude maksumusest.

Infrastruktuuriinvesteeringute korral (elektrivarustus ja kanalisatsioon, telekommunikatsioon ning teed) toetuse määr kuni 60% abikõlbulike kulude maksumusest.

Maksimaalne toetussumma: ühe taotleja kohta ei ületa 200 000 eurot strateegiaperioodil.

Toetuseks taotletava summa minimaalne suurus on 3 800 eurot.

Maksimaalne toetussumma projekti kohta kuni 38 000 eurot ühes voorus.

TAOTLUSTE MENETLEMINE

Taotluste hindamise protseduur:

Aastas kuulutatakse välja üks taotlusvoor. 8 nädalat enne taotluste esitamise tähtaega kuulutatakse voor välja ja teavitatakse piirkonda. Hiljemalt 2 nädalat pärast taotluste pingerea kinnitamist juhatuses esitatakse nimekiri PRIA-sse. Taotlusi hindab selleks otstarbeks moodustatud hindamiskomisjon, kuhu kuulub igast omavalitsusest 1 esindaja ja üks tegevusgrupi esindaja, määratud on ka asendusliikmed. Komisjoni võib kaasata eksperte. Taotlusi hinnatakse juhatuses kinnitatud hindamiskriteeriumide alusel. Rahuldamisele kuuluvad parimad taotlused. Eelkõige hinnatakse järgmist:

- hinnatakse koolitatavate sihtgruppi, sh tehakse eelistusi noortele, raskustesse sattunud ja väikeettevõtjatele;
- hinnatakse koolitusteemade olulisust;
- hinnatakse lektorite taset ja valdkondi;
- eelistatakse ühistegevust;
- eelistatakse uusi töökohti kaasatoovaid projekte;
- innovatiivsema investeeringu tegemiseks toetust taotlevad ettevõtted;
- eelistatakse olemasolevate objektide uuendamist;
- projekti tegevuste ja investeeringute äriplaani teostatavust;
- eelarve optimaalsust.

STRATEEGIA MEEDE 2.2 Ajaloo- ja kultuuripärandi väärtustamise toetus

MEETME EESMÄRK

Meetme üldeesmärgiks on kohaliku kultuuri- ja ajaloopärandi väärtustamine. Võtmeküsimuseks on ajaloo- ja kultuuripärandi objektide atraktiivsuse ja eksponeerimise suurendamine läbi nende parendamise. Meetme rakendamine aitab kaasa tegevusgrupi piirkonna ajaloo- ja kultuuripärandi säilimisele suurendades seeläbi piirkonna atraktiivsust.

Spetsiifilised eesmärgid:

- Piirkondliku ajaloo- ja kultuuripärandi järjepidevuse säilitamine.
- Lahenduste leidmine ajaloo- ja kultuuripärandi objektide kättesaadavuse ja jätkusuutlikkuse parandamiseks.
- Uute teenuste ja toodete rakendamine turismi- ja puhkemajanduse valdkonnas.

TOETATAVAD TEGEVUSED

Toetatavad tegevused ja nende lühikirjeldused:

- Ajaloo- ja kultuuripärandi objektide korrastamine ning nende juurde kuuluva tugiinfrastruktuuri rajamine (sh mõisad, rannakülad, kirikud, surnuaiad, muinaslinnused, kohaliku tähtsusega muuseumid jms).
- Sadamate ja lautrikohtade korrastamine.
- Piirkonnale omaste ajalooliste teemaürituste korraldamise toetamine, mis aitavad tugevdada piirkonna identiteedi tekkimist.

Abikõlbulikud kulud:

- investeeringud;
- ehitustegevus *Ehitusseaduse* mõistes;
- projekteerimistööd ja muud investeeringuid ettevalmistavad tegevused;
- infrastruktuuri investeeringud (elektrivarustus, veevarustus ja kanalisatsioon, telekommunikatsioon ning teed) 60% toetuse määraga;
- mitterahaline omafinantseering kuni 10% abikõlbulike kulude maksumusest (MTÜ-d ja SA-d);
- projekti kontekstis olulise tähtsusega ja mõistlikud kulud;
- tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus, kui taotleja on käibemaksukohuslane;
- tegevuse või investeeringu käibemaksuga maksumus, kui taotleja ei ole käibemaksukohuslane;
- põhjendatud juhul toetatava objekti tähistamiseks vajalik nõutav sümboolika;
- omanikujärelevalve ja muu järelevalve tegemise maksumus kuni 3% tegevuse või investeeringu maksumusest;
- Kasutatud seadme ostmine on abikõlblik, kui toetust taotleb MTÜ või SA ning kui seadme ostmiseks ei ole saadud toetust riigieelarvest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi. Seadme hind on uue samalaadse seadme hinnast oluliselt madalam. Seadme eeldatav kasutusiga on vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;
- Abikõlbulikud kulud peavad olema põhjendatud, selged, üksikasjalikult kirjeldatud, majanduslikult otstarbekad ja vajalikud tegevuse eesmärgi saavutamiseks. Taotleja tagab kasutatava toetuse otstarbeka ja säästliku kasutamise.

Meetme raames ei ole toetatavad:

- sõiduauto või muu mootorsõiduki ostmise ja liisimise kulud;
- maa ja olemasoleva ehitise ostmise ja liisimise kulud;
- käibemaks juhul, kui taotlejal on võimalik taotleda selle tagastamist „Käibemaksuseaduse“ alusel või kui taotleja on kohalik omavalitsusüksusvõi muu avalik-õiguslik juriidiline isik nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 71 lõike 3 punkti a tähenduses;
- tolli-, sisseveo- ja muu maks, mida hüvitatakse, tasaarveldatakse ja kustutatakse mingil muul moel ning, mis ei moodusta osa Eesti maksusüsteemist või, mis on ebaproportsionaalselt suur kulutus tegevus mis tahes osale;
- sularahamaksed;
- riigilõiv, teenustasu pangatoimingu eest, tagatismakse, intress ja muu finantsteenusega seotud kulu;
- õigus- ja raamatupidamisteenuse eest tasumiseks tehtud kulud;
- amortisatsioonikulud;
- trahv, finantskaristus ja kohtumenetluse korral menetluskulud;
- kulutused stipendiumile, annetustele, auhindadele ja kingitustele;
- erisoodustuselt „Tulumaksuseaduse“ § 48 lõike 4 mõistes tasutav maks;
- eksperdi või projektijuhi töötasu, sealhulgas sotsiaal- ja tulumaks ning kohustusliku kogumispensioni ja töötuskindlustusmaksed;
- kulud, mis on seotud liisingulepingu sõlmimisega, intressidega, kindlustusega jms.;
- liisingumakse, kui asja omandiõigus ei ole hiljemalt viie aasta möödudes arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest läinud üle projektitoetuse saajale;
- kohaliku omavalitsusüksuse ülesande asendamiseks tehtud kulud;
- asendusinvesteeringu kulud;
- muud kulud, mis ei ole tegevuse või investeeringuobjektiga otseselt seotud;
- projekti elluviimisega seotud üldkulud;
- kulud, mis on vastuolus nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikliga 71 ja komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006 artiklis 55 kehtestatud abikõlblikkuse kriteeriumitega.

MEETME SIHTGRUPP

Taotlejateks võivad olla:

- mittetulundusühingud (MTÜ) ja sihtasutused (SA);
- kohalikud omavalitsused,
- ettevõtjad.

STRATEEGIA MEETME RAKENDAMISE VAJADUSE LÜHIKIRJELDUS. TOETATAVAD TEGEVUSED JA NENDE SEOS STRATEEGIAGA

Meedet on vajalik rakendada peamiselt tegevusgrupi piirkonna ajaloo- ja kultuuripärandi objektide olukorra oluliseks parendamiseks. Senised võimalused maapiirkondades sellelaadseteks tegevusteks on olnud üsna kasinad ja peamiselt just ressursside ebapiisavuse tõttu. Otsene seos tuleb välja strateegia valdkondlikest SWOT-analüüsidest. *(strateegias alapeatükk 4.7 Kokkuvõte tegevusgrupi piirkonna probleemidest ja vajadustest, peatükk 5 strateegilised valikud, 5.2 Prioriteedid).*

VIIDE TELJELE, MILLE EESMÄRKIDE SAAVUTAMISELE STRATEEGIA MEETME RAKENDAMINE ENIM KAASA AITAB

3.telg – Maapiirkondade elukvaliteet ja maamajanduse mitmekesistamine.

VIIDE NÕUKOGU MÄÄRUSES (EÜ) NR 1698/2005 SÄTESTATUD ARTIKLI NUMBRILE, MIS KÄSITLEB ASJAOMAST MEEDET, NING MEETME KOOD KOMISJONI MÄÄRUSE (EÜ) NR 1974/2006 II LISA KOHASELT.

- Turismi soodustamine, artikkel 55, kood 313.
- Põhiteenused majandusele ja maaelanikkonnale, artikkel 56, kood 321
- Külade uuendamine ja arendamine, artikkel 52, kood 322.
- Maapiirkondade kultuuripärandi säilitamine ja selle kvaliteedi parandamine artikkel 57, kood 323

NÕUDED TAOTLEJALE JA TOETUSE SAAJALE

Taotleja vastab projektitoetuse saamiseks esitatavatele nõuetele, kui:

MTÜ ARENDUSKOJA STRATEEGIA ALUSEL RAKENDUVAD MEETMED 2011

- ta vastab asjakohases põllumajandusministri määruses toetuse saamiseks taotlejale sätestatud nõuetele, kui strateegia meede vastab arengukavas nimetatud meetmele. Muudel juhtudel peab projektitoetuse taotleja vastama nõukogu määruses (EÜ) nr 1698/2005 maaelu arengu toetuste kohta sätestatud nõuetele ning riigiabi reeglitest tulenevatele nõuetele;
- ta eristab selgelt oma raamatupidamises projektitoetuse kasutamisega seotud kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumendid muudest kulu- ja maksedokumentidest;
- tal ei ole taotluse esitamise ajal riikliku maksu maksuvõlga või riikliku maksu maksuvõla tasumine on ajatatud. Maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksud tasutud ajakava kohaselt;
- ta ei ole saanud ega taotle samal ajal sama tegevuse või investeeringuobjekti kohta toetust riigieelarvelistest, sealhulgas Euroopa Liidu või muudest välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi;
- ta on saanud varem toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi, mis on kuulunud tagasimaksmisele, ja on tagasimaksmisele kuulunud summa tähtajal tagasi makstud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on tagasimaksed tasutud ettenähtud tähtajal ja summas;
- tema suhtes ei toimu likvideerimismenetlust ega ole tehtud pankrotiotsust;
- tähtajaliselt asutatud projektitoetuse taotleja puhul ei ole see tähtaeg lühem kui viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;
- ettevõtja ei ole majanduslikes raskustes;
- taotleja on kohustatud enne projekti hindamiseks esitamist läbima konsultatsiooni MTÜ Arenduskoja juhatuse poolt määratud piirkondliku LEADER nõustaja juures.
- taotleja on kohustatud esitama projekti kuludeklaratsioonid ja seirevormi MTÜ Arenduskojale projektiseire teostamiseks.

Dokumendid, mida taotleja peab esitama:

- PM 27.09.2010 määruse nr 92 §30 lg 1 määratud vormikohane projektitaotlus (lisa 5) ja projektitoetuse taotluse asjakohased seirenäitajad, mis on toodud lisas 6.
- Projektikirjeldus (projekti nimi, projekti asukoht, projekti kokkuvõte, projekti kasusaajad (nimetada nii otsesed kui kaudsed) koos tulemuste kirjeldusega, seotud projektid (nii need, mis on viinud käesoleva projektini, hetkel käimasolevad projektid ning võimalikud kavandatavad projektid) või ka projekti elluviimiseks tehtud eeltööde kirjeldus, projekti eesmärk või eesmärgid, probleemide kirjeldus, mida antud projekt aitab leevendada või lahendada, projekti tegevused loogilises järjekorras, projekti ajakava, projekti eelarve (tegevused, kogused, ühikud, hind), toetuse suurus, omafinantseering (rahaline või mitterahaline), kaasfinantseering, projekti seos LEADER piirkonna strateegia eesmärkide täitmisega, projekti jätkusuutlikkus, projekti elluviimise riskid).
- Äriplaanivorm, mis on kinnitatud MTÜ Arenduskoda juhatuse poolt. MTÜ-d, SA-d ja kohalikud omavalitsused esitavad samuti äriplaani vormil täites lahtrid, mida on võimalik antud juhul täita.
- Seadusjärgse esindusõiguseta isiku puhul tema volitusi tõendav volikiri.
- Äriühingu puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta kinnitatud majandusaasta aruande või kontserni puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta kinnitatud majandusaasta konsolideeritud aruande ärakiri, kui nimetatud aruanded ei ole esitatud äriregistrisse.
- Füüsilisest isikust ettevõtja puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta bilansi ja kasumiaruande ärakiri või «Raamatupidamise seaduse» kohaselt kassapõhist raamatupidamise arvestust pidava taotleja puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kalendriaasta kohta esitatud residendist füüsilise isiku ettevõtlusest saadud tulu deklareerimise vormi E Maksu- ja Tolliameti kinnitatud ärakiri.
- Ettevõtja puhul, kes taotluse esitamise ajaks ei ole «Raamatupidamise seaduse» kohaselt pidanud koostama majandusaasta aruannet, tegevus-, bilansi ja kasumiaruande ärakiri või raamatupidamisregistrite alusel koostatud tulude ja kulude koonddokumendi ärakiri.
- Rahandusministri 22. aprilli 2004. a määruse nr 80 «Vähese tähtsusega abi teatise esitamise kord ja vorm» lisas toodud vormi kohane teatis jooksval majandusaastal ja kahel eelmisel majandusaastal vähese tähtsusega abi saamise kohta, kui taotletakse projektitoetust kolmanda telje eesmärkide saavutamiseks või nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 20 punkti a alapunktis v ja punkti b alapunktides iii ja iv sätestatud toetust, mis on käsitatav vähese tähtsusega abina.
- PM 27.09.2010 määruse nr 92 lisas 7 toodud vormi kohane teatis ühisturuga kokkusobiva piiratud summas antava abi saamise kohta, kui taotletakse projektitoetust kolmanda telje eesmärkide saavutamiseks või nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 20 punkti a alapunktis v ja punkti b alapunktides iii ja iv sätestatud toetust, mis on käsitatav vähese tähtsusega abina.
- Ärakiri kohaliku tegevusgrupi kinnitusest, välja arvatud juhul, kui projektitoetuse taotleja on kohalik tegevusgrupp.
- PM 27.09.2010 määruse nr 92 §27 lõigetes 1 ja 5 nimetatud juhul (kui elluviidava tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus ületab 5 000 eurot) vähemalt kolme pakkuja hinnapakkumuse ärakirjad koos tehniliste tingimuste loeteluga ning § 27 lõikes 2 nimetatud juhul vähemalt ühe pakkuja hinnapakkumuse ärakiri või kavandatava tegevuse eeldatav maksumuse arvestus kululiikide kaupa.
- Ärakiri dokumendist, mis tõendab, et kavandatav ehitis, mida ehitatakse või kuhu inventar või seade paigaldatakse, või mootorsõiduk, kuhu seade paigaldatakse, kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest, ning hoone püstitamise korral kuulub selle alune maa taotleja omandisse või on sellele taotleja kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.
- Ettevõtja puhul taotluse esitamise aastale eelnenud majandusaasta seisuga põhivara nimekiri või põhjendatud juhul väljavõte nimekirjast, kui taotletakse toetust investeeringu tegemiseks. Põhivara nimekiri peab kajastama andmeid põhivara soetamise aasta ning põhivara soetamis- ja jääkväärtuse kohta.
- Projektitoetuse saaja (MTÜ, SA) esitab kasutatud seadme ostmise korral PRIAle seadme müüja kinnituskirja selle kohta, et seadme ostmiseks ei ole pakkuja varem saanud toetust riigieelarvelistest, sealhulgas Euroopa Liidu või muudest välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi.
- Mittetulundusühingu või sihtasutuse puhul kasutatud seadme ostmise ja kapitalirendile võtmise korral ärakiri hinnapakkumusest, millel kajastub uue samalaadse seadme hind.
- Sihtasutuse puhul selle asutajate nimekiri.
- Mittetulundusühingu puhul selle liikmete nimekiri.
- Vajadusel muud tõendavad dokumendid.
- Taotleja peab esitama MTÜ-le Arenduskoda toetuse taotluse, projektikirjelduse ja muud lisad kahes eksemplaris paberkandjal (ühe saab tagasi koos kinnituskirja või äraütleva vastusega, teine jääb Arenduskoja arhiivi) ja elektroonselt aadressil ***arenduskoda@arenduskoda.ee***.

TOETUSE MAKSIMAALSED SUURUSED JA MÄÄRAD

Maksimaalsed toetuse määrad: mittetulundusühingutel, sihtasutustel ja kohalikel omavalitsustel kuni 90% projekti abikõlbulike kulude maksumusest, ettevõtjatel kuni 60% projekti abikõlbulike kulude maksumusest.

Infrastruktuuriinvesteeringute korral (elektrivarustus, veevarustus ja kanalisatsioon, telekommunikatsioon ning teed) toetuse määr kuni 60% abikõlbulike kulude maksumusest.

Maksimaalne toetussumma: ühe taotleja kohta ei ületa 200 000 eurot strateegiaperioodil.

Minimaalne toetussumma 2 000 eurot.

Maksimaalne toetussumma projekti kohta kuni 38 000 eurot ühes voorus.

TAOTLUSTE MENETLEMINE

Taotluste hindamise protseduur:

Kuulutatakse välja aastas üks taotlusvoor. 8 nädalat enne kuulutatakse voor välja ja teavitatakse piirkonda. Hiljemalt 2 nädalat pärast taotluste pingerea kinnitamist juhatuses esitatakse nimekiri PRIA-sse. Taotlusi hindab selleks otstarbeks moodustatud hindamiskomisjon, kuhu kuulub igast omavalitsusest 1 esindaja ja üks tegevusgrupi esindaja, määratud on ka asendusliikmed. Komisjoni võib kaasata eksperte. Taotlusi hinnatakse juhatuses kinnitatud hindamiskriteeriumide alusel. Rahuldamisele kuuluvad parimad taotlused. Eelkõige hinnatakse järgmist:

- millisel määral on projekt jätkusuutlik ja seotud tegevusvaldkondadega, toote terviklikkus;
- investeeringu suurust kasusaajate kohta (nn. investeeringu efektiivsuse hindamine);
- tegevuste seotus objekti või ürituse ajaloo- ja kultuuriväärtusega;
- loodavate töökohtade arv (investeeringuprojektide korral);
- projekti tegevuste ja investeeringute äriplaani teostatavus;
- eelarve optimaalsust.

STRATEEGIA MEEDE 2.3 Siseriikliku ja rahvusvahelise koostöö arendamine, et tõsta piirkonna konkurentsivõimet tootmises ja teeninduses

MEETME EESMÄRK

Meetme üldeesmärgiks on tegevuspiirkonna Eesti sisese ja rahvusvahelise koostöö arendamine. Võtmeküsimuseks on kogemuste, uute teadmiste, uute lahenduste jms. saamine ning rakendamine tegevuspiirkonna arendamisel. Meetme rakendamine aitab kaasa tegevuspiirkonna majandusliku ja sotsiaalse mahajäämuse pidurdamisele.

Spetsiifilised eesmärgid:

- Koostöö ja partnerluse arendamine.
- Lahenduste leidmine ja kogemuste saamine erinevate teenuste ja toodete välja arendamiseks.
- Laienenud silmaring ja rahvusvaheline koostöö tagab uute võimaluste tekke maaelu arengus.

TOETATAVAD TEGEVUSED

Toetatavad tegevused ja nende lühikirjeldused:

- Kogemuste vahetamise reisid, edulugudega tutvumine jms.
- Messide, konverentside, ettevõtluspäevade, seminaride, konkursside korraldamine ja külastused.
- Väliskülaliste ja partnerite vastuvõtmine.
- Koostöö teadus- ja õppeasutustega (tootearendus, uuringud, analüüsid).
- Ettevõtjate ümarlauad (sektorite ja valdkonna põhised), klastripõhiste võrgustike tegevuste soodustamine.
- Koostööprojektid.

Abikõlbulikud kulud:

- koostööprojektide kulud;
- mitterahaline omafinantseering kuni 10% abikõlbulike kulude maksumusest (MTÜ-d ja SA-d).
- projekti kontekstis olulise tähtsusega ja mõistlikud kulud;
- projektijuhtimine põhjendatud juhul kuni 20% projekti abikõlbulike kulude maksumusest.
- tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus, kui taotleja on käibemaksukohuslane.
- tegevuse või investeeringu käibemaksuga maksumus, kui taotleja ei ole käibemaksukohuslane.
- Põhjendatud juhul toetatava objekti tähistamiseks vajalik nõutav sümboolika.
- Kasutatud seadme ostmine on abikõlblik, kui toetust taotleb MTÜ või SA ning kui seadme ostmiseks ei

MTÜ ARENDUSKOJA STRATEEGIA ALUSEL RAKENDUVAD MEETMED 2011

ole saadud toetust riigieelarvest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi. Seadme hind on uue samalaadse seadme hinnast oluliselt madalam. Seadme eeldatav kasutusiga on vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

Abikõlbulikud kulud peavad olema põhjendatud, selged, üksikasjalikult kirjeldatud, majanduslikult otstarbekad ja vajalikud tegevuse eesmärgi saavutamiseks. Taotleja tagab kasutatava toetuse otstarbeka ja säästliku kasutamise.

Meetme raames ei ole toetatavad:

- investeeringud;
- maa ja olemasoleva ehitise ostmise ja liisimise kulud;
- käibemaks juhul, kui taotlejal on võimalik taotleda selle tagastamist „Käibemaksuseaduse“ alusel või kui taotleja on kohalik omavalitsusüksusvõi muu avalik-õiguslik juriidiline isik nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 71 lõike 3 punkti a tähenduses;
- tolli-, sisseveo- ja muu maks, mida hüvitatakse, tasaarveldatakse ja kustutatakse mingil muul moel ning, mis ei moodusta osa Eesti maksusüsteemist või, mis on ebaproportsionaalselt suur kulutus tegevus mis tahes osale;
- sularahamaksed;
- riigilõiv, teenustasu pangatoimingu eest, tagatismakse, intress ja muu finantsteenusega seotud kulu;
- õigus- ja raamatupidamisteenuse eest tasumiseks tehtud kulud;
- amortisatsioonikulud;
- trahv, finantskaristus ja kohtumenetluse korral menetluskulud;
- kulutused stipendiumile, annetustele, auhindadele ja kingitustele;
- erisoodustuselt „Tulumaksuseaduse“ § 48 lõike 4 mõistes tasutav maks;
- eksperdi või projektijuhi töötasu, sealhulgas sotsiaal- ja tulumaks ning kohustusliku kogumispensioni ja töötuskindlustusmaksed, kui ekspert või projektijuht on avalik teenistuja või riigi või kohaliku omavalitsuse hallatava asutuse töötaja, kelle tööülesanded on sarnased toetatava tegevusega;
- kulud, mis on seotud liisingulepingu sõlmimisega, intressidega, kindlustusega jms.;
- kohaliku omavalitsusüksuse ülesande asendamiseks tehtud kulud;
- muud kulud, mis ei ole tegevuse või investeeringuobjektiga otseselt seotud;
- projekti elluviimisega seotud üldkulud, va projektijuhi tasu, sotsiaal- ja tulumaks ning kohustusliku kogumispensioni ja töötuskindlustusmaksed;
- projekti elluviimisega seotud projektijuhi tasu, kui taotleja on kohalik omavalitsusüksus, ettevõtja, seltsing või kohalik tegevusgrupp, va rahvusvahelise koostööprojekti elluviimisega seotud projektijuhi tasu;
- kulud, mis on vastuolus nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikliga 71 ja komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006 artiklis 55 kehtestatud abikõlblikkuse kriteeriumitega.

MEETME SIHTGRUPP

Taotlejateks võivad olla:

- mittetulundusühingud (MTÜ) ja sihtasutused (SA);
- MTÜ Arenduskoda;
- kohalikud omavalitsused,
- ettevõtjad.

STRATEEGIA MEETME RAKENDAMISE VAJADUSE LÜHIKIRJELDUS. TOETATAVAD TEGEVUSED JA NENDE SEOS STRATEEGIAGA

Meedet on vajalik rakendada peamiselt tegevusgrupi piirkonda uute teadmiste, kogemuste, tehnoloogiate jms toomiseks, et parandada olemasolevaid ja välja arendada uusi teenuseid ja tooteid. Senised võimalused maapiirkondades sellelaadseteks tegevusteks on olnud üsna kasinad ja peamiselt just ressursside ebapiisavuse tõttu. Otsene seos tuleb välja strateegia valdkondlikest SWOT-analüüsidest. *(strateegias alapeatükk 4.7 Kokkuvõte tegevusgrupi piirkonna probleemidest ja vajadustest, peatükk 5 strateegilised valikud, 5.2 Prioriteedid).*

VIIDE TELJELE, MILLE EESMÄRKIDE SAAVUTAMISELE STRATEEGIA MEETME RAKENDAMINE ENIM KAASA AITAB

3.telg – Maapiirkondade elukvaliteet ja maamajanduse mitmekesistamine.

VIIDE NÕUKOGU MÄÄRUSES (EÜ) NR 1698/2005 SÄTESTATUD ARTIKLI NUMBRILE, MIS KÄSITLEB ASJAOMAST MEEDET, NING MEETME KOOD KOMISJONI MÄÄRUSE (EÜ) NR 1974/2006 II LISA KOHASELT.

- Turismi soodustamine, artikkel 55, kood 313.
- Külade uuendamine ja arendamine, artikkel 52, kood 322.
- Koolitus ja teavitamine, artikkel 58, kood 331.
- Oskuste omandamine ja elavdamine, et koostada kohaliku arengu strateegia ja seda arendada, artikkel 59, kood 341
- Rahvusvahelise ja siseriikliku koostöö arendamine, kood 421.

NÕUDED TAOTLEJALE JA TOETUSE SAAJALE

- Taotleja vastab projektitoetuse saamiseks esitatavatele nõuetele, kui:
- ta vastab asjakohases põllumajandusministri määruses toetuse saamiseks taotlejale sätestatud nõuetele, kui strateegia meede vastab arengukavas nimetatud meetmele. Muudel juhtudel peab projektitoetuse taotleja vastama nõukogu määruses (EÜ) nr 1698/2005 maaelu arengu toetuste kohta sätestatud nõuetele ning riigiabi reeglitest tulenevatele nõuetele;
- ta eristab selgelt oma raamatupidamises projektitoetuse kasutamisega seotud kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumendid muudest kulu- ja maksedokumentidest;
- tal ei ole taotluse esitamise ajal riikliku maksu maksuvõlga või riikliku maksu maksuvõla tasumine on ajatatud. Maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksud tasutud ajakava kohaselt;
- ta ei ole saanud ega taotle samal ajal sama tegevuse või investeeringuobjekti kohta toetust riigieelarvelistest, sealhulgas Euroopa Liidu või muudest välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi;
- ta on saanud varem toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi, mis on kuulunud tagasimaksmisele, ja on tagasimaksmisele kuulunud summa tähtajal tagasi makstud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on tagasimaksed tasutud ettenähtud tähtajal ja summas;
- tema suhtes ei toimu likvideerimismenetlust ega ole tehtud pankrotiotsust;
- ettevõtja ei ole majanduslikes raskustes;
- tähtajaliselt asutatud projektitoetuse taotleja puhul ei ole see tähtaeg lühem kui viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;
- taotleja on kohustatud enne projekti hindamiseks esitamist läbima konsultatsiooni MTÜ Arenduskoja juhatuse poolt määratud piirkondliku LEADER nõustaja juures.
- taotleja on kohustatud esitama projekti kuludeklaratsioonid ja seirevormi MTÜ Arenduskojale projektiseire teostamiseks.

Dokumendid, mida taotleja peab esitama:

- PM 27.09.2010 määruse nr 92 §30 lg 1 määratud vormikohane projektitaotlus (lisa 5) ja projektitoetuse taotluse asjakohased seirenäitajad, mis on toodud lisas 6.
- Projektikirjeldus (projekti nimi, projekti asukoht, projekti kokkuvõte, projekti kasusaajad (nimetada nii otsesed kui kaudsed) koos tulemuste kirjeldusega, seotud projektid (nii need, mis on viinud käesoleva projektini, hetkel käimasolevad projektid ning võimalikud kavandatavad projektid) või ka projekti elluviimiseks tehtud eeltööde kirjeldus, projekti eesmärk või eesmärgid, probleemide kirjeldus, mida antud projekt aitab leevendada või lahendada, projekti tegevused loogilises järjekorras, projekti ajakava, projekti eelarve (tegevused, kogused, ühikud, hind), toetuse suurus, omafinantseering (rahaline või mitterahaline), kaasfinantseering, projekti seos LEADER piirkonna strateegia eesmärkide täitmisega, projekti jätkusuutlikkus, projekti elluviimise riskid).
- Seadusjärgse esindusõiguseta isiku puhul tema volitusi tõendav volikiri.
- Äriühingu puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta kinnitatud majandusaasta aruande või kontserni puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta kinnitatud majandusaasta konsolideeritud aruande ärakiri, kui nimetatud aruanded ei ole esitatud äriregistrisse.
- Füüsilisest isikust ettevõtja puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta bilansi ja kasumiaruande ärakiri või «Raamatupidamise seaduse» kohaselt kassapõhist raamatupidamise arvestust pidava taotleja puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kalendriaasta kohta esitatud residendist füüsilise isiku ettevõtlusest saadud tulu deklareerimise vormi E Maksu- ja Tolliameti kinnitatud ärakiri.
- Ettevõtja puhul, kes taotluse esitamise ajaks ei ole «Raamatupidamise seaduse» kohaselt pidanud koostama majandusaasta aruannet, tegevus-, bilansi ja kasumiaruande ärakiri või raamatupidamisregistrite alusel koostatud tulude ja kulude koonddokumendi ärakiri.
- Rahandusministri 22. aprilli 2004. a määruse nr 80 «Vähese tähtsusega abi teatise esitamise kord ja vorm» lisas toodud vormi kohane teatis jooksval majandusaastal ja kahel eelmisel majandusaastal vähese tähtsusega abi saamise kohta, kui taotletakse projektitoetust kolmanda telje eesmärkide saavutamiseks või nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 20 punkti a alapunktis v ja punkti b alapunktides iii ja iv sätestatud toetust, mis on käsitatav vähese tähtsusega abina.
- PM 27.09.2010 määruse nr 92 lisas 7 toodud vormi kohane teatis ühisturuga kokkusobiva piiratud summas antava abi saamise kohta, kui taotletakse projektitoetust kolmanda telje eesmärkide saavutamiseks või nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 20 punkti a alapunktis v ja punkti b alapunktides iii ja iv sätestatud toetust, mis on käsitatav vähese tähtsusega abina.
- Ärakiri kohaliku tegevusgrupi kinnitusest, välja arvatud juhul, kui projektitoetuse taotleja on kohalik tegevusgrupp.
- PM 27.09.2010 määruse nr 92 §27 lõigetes 1 ja 5 nimetatud juhul (kui elluviidava tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus ületab 5 000 eurot) vähemalt kolme pakkuja hinnapakkumuse ärakirjad koos tehniliste tingimuste loeteluga ning § 27 lõikes 2 nimetatud juhul vähemalt ühe pakkuja hinnapakkumuse ärakiri või kavandatava tegevuse eeldatav maksumuse arvestus kululiikide kaupa.
- Ärakiri dokumendist, mis tõendab, et kavandatav ehitis, mida ehitatakse või kuhu inventar või seade paigaldatakse, või mootorsõiduk, kuhu seade paigaldatakse, kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest, ning hoone püstitamise korral kuulub selle alune maa taotleja omandisse või on sellele taotleja kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.
- Ettevõtja puhul taotluse esitamise aastale eelnenud majandusaasta seisuga põhivara nimekiri või põhjendatud juhul väljavõte nimekirjast, kui taotletakse toetust investeeringu tegemiseks. Põhivara nimekiri peab kajastama andmeid põhivara soetamise aasta ning põhivara soetamis- ja jääkväärtuse kohta.
- Projektitoetuse saaja (MTÜ, SA) esitab kasutatud seadme ostmise korral PRIAle seadme müüja kinnituskirja selle kohta, et seadme ostmiseks ei ole pakkuja varem saanud toetust riigieelarvelistest, sealhulgas Euroopa Liidu või muudest välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi.
- Mittetulundusühingu või sihtasutuse puhul kasutatud seadme ostmise ja kapitalirendile võtmise korral ärakiri hinnapakkumusest, millel kajastub uue samalaadse seadme hind.
- Sihtasutuse puhul selle asutajate nimekiri.
- Mittetulundusühingu puhul selle liikmete nimekiri.
- Vajadusel muud tõendavad dokumendid.
- Taotleja peab esitama MTÜ-le Arenduskoda toetuse taotluse, projektikirjelduse ja muud lisad kahes eksemplaris paberkandjal (ühe saab tagasi koos kinnituskirja või äraütleva vastusega, teine jääb Arenduskoja arhiivi) ja elektroonselt aadressil ***arenduskoda@arenduskoda.ee***.

TOETUSE MAKSIMAALSED SUURUSED JA MÄÄRAD

Maksimaalsed toetuse määrad: mittetulundusühingutel, sihtasutustel, seltsingutel ja kohalikel omavalitsustel kuni 90% projekti abikõlbulike kulude maksumusest, ettevõtjatel kuni 60% projekti abikõlbulike kulude maksumusest.

Maksimaalne toetussumma: ühe taotleja kohta ei ületa 200 000 eurot strateegiaperioodil.

Maksimaalne toetussumma projekti kohta kuni 38 000 eurot.

Toetuseks taotletav minimaalne summa projekti kohta on 1 000 eurot.

TAOTLUSTE MENETLEMINE

Taotluste hindamise protseduur

Aastas kuulutatakse välja üks taotlusvoor. 8 nädalat enne taotluste esitamise tähtaega kuulutatakse voor välja ja teavitatakse piirkonda. Hiljemalt 2 nädalat pärast taotluste pingerea kinnitamist juhatuses esitatakse nimekiri PRIA-sse. Taotlusi hindab selleks otstarbeks moodustatud hindamiskomisjon, kuhu kuulub igast omavalitsusest 1 esindaja ja üks tegevusgrupi esindaja, määratud on ka asendusliikmed. Taotlusi hinnatakse juhatuses kinnitatud hindamiskriteeriumide alusel. Rahuldamisele kuuluvad parimad taotlused. Eelkõige hinnatakse järgmist:

- millisel määral suurendab projekt piirkonna elanike omaalgatust, aktiivsust ja sotsiaalset suhtlemist;
- millisel määral on taotleja ning projekt jätkusuutlikud ja seotud tegevusvaldkondadega;
- kui suur on kasusaajate hulk, loodavate kontaktide arv;
- projekti innovaatilisust;
- eelarve optimaalsust.

Arenduskojal on koostöösidemed Hispaania Litoral de la Janda LEADER-tegevusgrupiga

LEADER-tegevusgrupp MTÜ Arenduskoda sõlmis 27. septembril 2010 koostöölepingu Hispaania Andaluusia piirkonna Gadizi provintsi Litoral de la Janda tegevusgrupiga. Lepingu kohaselt tehakse koostööd eelkõige turismi arendamise valdkonnas ning oma tegevuspiirkondades loodus- ja pärandkultuuriressursside paremaks ärakasutamiseks atraktiivsuse ja külastatavuse suurendamise nimel.

Arenduskoja 14-liikmeline delegatsioon külastas Hispaania Andaluusia piirkonda ajavahemikul 24. septembrist 1. oktoobrini 2010. Delegatsiooni kuulus igast Arenduskoja piirkonna omavalitsusest (Ambla, Kadrina, Kuusalu, Tapa, Vihula vallad ja Loksa linn) kaks esindajat ning kaks esindajat MTÜ Arenduskoja poolt. Õppereisi eesmärk oli tutvuda Andaluusia LEADER-tegevustega, vahetada kogemusi rannikualade turismi arendamise alal ning sõlmida edaspidiseks koostöösidemed.

Meil õnnestus oma õppereisil saada osa päikeseranniku elust ning sõita mägisemale sisemaale – käisime ka Sevillas ja Granadas –, samuti tegime meeldejääva reisi Gibraltarile, mis on Suurbritannia asumaa alates 1713. aastast. LEADER-tegevustega tutvusime rahvusvahelisel messil „Keskkond ja linnud" Tarifal, mis on hea näide keskkonnasäästlikust loodusturismist; kohaliku turismiettevõtlusega tutvusime San Migueli pidustustel Torremolinoses ning põhjalikumalt loodusturismi ja pärandkultuuriobjektidega Gadizi provintsis Litoral de la Janda tegevusgrupis.

LEADER Andaluusias

Andaluusia asub Lõuna-Hispaanias ja on üks Hispaania 17-st autonoomsest piirkonnast. Piirkonna halduskeskus on Sevilla, kus 2006. a andmetel elas ca 700 tuhat inimest. Kogu Andaluusia rahvastik on üle 7 miljoni. Andaluusia pindala moodustab 17% kogu Hispaania pindalast ja seal elab umbes 16% Hispaania rahvastikust. Andaluusia jaguneb kaheksaks provintsiks, millest meil õnnestus pikemalt viibida Malaga ja Gadizi provintsides. Malaga on meil tuntud eelkõige kui Vahemere-äärne päikeserannik – Costa del Sol. Gadiz jääb lääne poole, Atlandi ookeani rannikule. Andaluusia on majanduslikult Hispaania kõige vaesem piirkond ja Gadiz omakorda Andaluusia kõige vaesem provints. Suur osa elanikest on tegevad turismisfääris ja kuna „päikeseturism" on hooajaline, siis on ka LEADER-tegevused valdavalt suunatud turismihooaja pikendamisele ning uute turismitoodete arendamisele.

Aastatel 1997–1999 oli LEADER-programmi eesmärgiks kohalik areng ja maaelu mitmekesistamine. LEADER+ Andaluusia programm aastatel 2000–2006 keskendus aktiivse partnerluse loomisele ja integreeritud kavade väljatöötamisele eesmärgiga aktiviseerida kohalikku kogukonda ja kasutada kohalikku potentsiaali loodus- ja kultuuripärandi ning majanduskeskkonna säästvaks arenguks, samuti organisatsioonilise suutlikkuse tõstmiseks. Samal ajavahemikul rakendati ka eraldi Andaluusia põllumajandus- ja kalandusprogrammi, mille eesmärk oli töökohtade loomine ja maapiirkondades võrdsete võimaluste tagamine. Aastatel 2007–2010 rakendus ka Andaluusia säästva turismi programm, mille raames luuakse ja arendatakse turismitooteid, püütakse tõsta kohaliku turismisektori konkurentsivõimet ning rakendatakse keskkonnajuhtimise kavasid. Andaluusia maaelu arengukava 2007–2013 (rakendatakse kuni 2015) olulised eesmärgid on majanduse mitmekesistamine, uute töökohtade loomine, uute toodete ja teenuste väljaarendamine, naistele ja noortele uute võimaluste loomine, keskkonnakaitse, elukvaliteedi parandamine jne.

Arenduskoja ja Litoral de la Janda ühisseminar

Tegevusgrupi Litoral de la Janda kontor asub Vejeris, mis on väike valge linnake mägedes, paarkümmend kilomeetrit Atlandi ookeani rannikust, ja kus on piirkonna kõige paremini säilinud pärandkultuuriobjektid. Seal toimus Arenduskoja ja Litoral de la Janda ühine seminar, kus mõlemad pooled tutvustaid oma tegevusgruppi ning LEADER-tegevusi. Meile esinesid ettekannetega Carlos Romero Valiente, kohaliku tegevusgrupi juht, kes tutvustas Litoral de la Janda üldisi põhimõtteid ja tegevusi, ning Antonia Munoz, säästva turismi programmi koordinaator. Omalt poolt tutvustasime Arenduskoja tegevusgruppi ja mõningaid meie turismialaseid projekte.

Seminari lõpus allkirjastas MTÜ Arenduskoda tegevjuht Heiki Vuntus Arenduskoja poolt Arenduskoja ja Litoral de la Janda vahelise koostöölepingu. Vastavalt lepingule vahetavad mõlemad tegevusgrupid edaspidi LEADER-projektide alast teavet ja kogemusi ning on valmis vahetama eksperte ja LEADER-projektide spetsialiste. Samuti panevad mõlemad tegevusgrupid oma veebilehele lepingupartneri logo koos lingiga partneri veebilehele.

Tegevusgrupp Litoral de la Janda

Tegevusgrupp Litoral de la Janda tegutseb alates 1996. aastast. Tegevuspiirkonnas on 73 tuhat elanikku, pindala 914 km² – seega on Litoral de la Janda tegevusgrupp pindalalt ligi kaks korda väiksem kui meie Arenduskoja tegevusgrupp, aga elanikke on seal ligi 2,5 korda rohkem kui meil.

Litoral de la Janda põhilised tegevussuunad on keskkonnasäästlik turism, uute töökohtade loomine, elukeskkonna arendamine ja erinevate huvigruppide kaasamine. Tegevusgrupil on 80 liiget, neist 70 on erinevad organisatsioonid (noorte, nais-

Arenduskoja delegatsioon pärast koostöölepingu sõlmimist kohaliku tegevusgrupiga tegi teel ööbimispaika pildi Tarifa linnas, mis on Hispaania lõunapoolseim punkt ning millest Aafrika mandrini on vaid 13 km. Vasakul pool muuli on Atlandi ookean ning paremal Vahemeri. Foto Heiki Vuntus

Tutvumas hotelliga Pradillo Conil, mis sai LEADER toetuse hotelli esimese järgu käivitamiseks. Foto Heiki Vuntus

Koostöölepingut allkirjastab Arenduskoja tegevjuht Heiki Vuntus. Foto Merike Koov

te ühendused; ettevõtjad, sh turismiettevõtjad, kalurid jt) ning 10 liiget on avalikust sektorist. Koostööd tehakse Hispaania valitsusega, Andaluusia valitsusega ja Euroopa Liidu institutsioonidega. Iga viie aasta järel koostatakse uus programm. Praegune programm on suunatud keskkonnasäästliku turismi arendamisele ja kogukonna tugevdamisele. Aastatel 1997–2013 on eelarve 13,4 miljonit eurot.

Litoral de la Janda tegevusgrupi strateegia on koostatud aastateks 2009–2015. Strateegia põhisuunad on uute innovaatiliste tehnoloogiate rakendamine; koostöö turismi valdkonnas, kalurite ja talupidajate kaasamine. Piirkonna tugevuseks peetakse head strateegilist asendit ja häid kommunikatsioonivõimalusi (väljaarendatud infrastruktuur), häid looduslike tingimusi ja olemasolevaid pärandkultuuriobjekte. Probleemidena nimetati eelkõige kohalike inimeste vähest võõrkeeleoskust. Töötatakse selle nimel, et tutvustada piirkonda kui heade eeldustega ettevõtluskeskkonda, ja püütakse meelitada juurde investeeringuid.

Piirkonna looduslikke tingimusi iseloomustab rändlindude rohkus – üle Gibraltari väina lendab rände ajal 236 liiki rändlinde. Seda kasutatakse edukalt ornitoloogia-alase turismi arendamiseks. Samuti on taaselustamisel ja turismi eesmärgil kasutamisel ajalooliste traditsioonidega tuunikalapüük. Piirkonnas asub ka kolm suuremat rahvusparki. Kohalik kultuuripärand on araabia mõjutustega, mis annab sellele eriliselt külgetõmbava varjundi. Piirkonda iseloomustab lisaks turismile ka kalandus ja põllumajandus – piirkonnas kasvatatakse 37 000 lihaveist ja kohalik veiseliha on tunnustatud üle maa.

Turismi arendamiseks loodi eraldi äriühing „Janda ranniku turism", kuhu kuulub 16 liiget ning mis on vahendaja-koordineerija turismiettevõtjate ja LEADER-tegevusgrupi vahel. Arendatakse lisaks päikeseturismile linnu- ja vaalavaatlusturismi, matkamist (sh ratsamatkad), kultuuriturismi jms, mis aitaksid pikendada traditsioonilist turismihooaega.

Litoral de la Janda tegevusgrupis on praeguse perioodi eelarvest kasutamiseks järel veel 5 mln eurot, sellest 2,5 mln on juba ära jagatud. Toetuse määr on tavaliselt olenevalt projektist 30–40%, aga näiteks naiste ühenduste projektidel 50–60%, avaliku sektori projektidel 60–80%. Avaliku sektori projektide näidetena nimetati järgmisi: väiksemates külades mänguväljakud, matkarajad looduspargis, rändlindude vaatlused, vaalavaatlused, matkarajad looduspargis, tuulemuuseum, piirkonda tutvustavad trükised, koolitused. Toetuste jagamisel püütakse olla võimalikult avatud ja otsustusprotsess on tehtud võimalikult läbipaistvaks.

Näiteid LEADER-toetusega objektidest

Hea mulje jätsid LEADER-toetuste abil arendatud turismiobjektid, mida külastasime: kaks perehotelli Conilis ning Conili vanalinn ja kohalik turismibüroo, mis asub 1300-ndatest aastatest pärit vahitornis. Taolisi vahitorne on rannikul säilinud mitmeid ja kõik nad kuuluvad hinnalise pärandkultuuri hulka. Vahitornid on rajatud omal ajal nii merelt tuleva vaenlase kui ka kalaparvede avastamiseks ja jälgimiseks.

Näiteks üks külastatud hotellidest – Pradillo Conil – on pere-ettevõte, mis alustas tegevust 7 aastat tagasi, praegu on hotellil „kolm tärni". Hotelli on järjest laiendatud ja edasi ehitatud. Esimene osa rajati LEADER-toetusega (toetuse määr 60%) ja see sisaldas 20 kahekohalist tuba. Nüüd on hotellis juba 50 kahekohalist tuba ja soovitakse laiendada kuni 70 toani. Hotellil on restoran, seminarisaal, bassein; 2010. aastal on LEADER-toetusega rajatud squashiväljak. Perefirma on sõltumatu, ei kuulu ühegi hotelliketi alla. Kuna mahu poolest ei suuda perefirma konkureerida suurte hotellidega, siis peab rõhuma kvaliteedile, selgitas oma strateegiat hotelli omanik. Tööd antakse eelkõige kohalikele elanikele. Hotell on avatud hooajaliselt, novembrist veebruarini on külastajatele suletud ja sel ajal tehakse renoveerimistöid. Suveti on aga täituvus 92–93%, mis tundub üllatavalt kõrge.

Mida Andaluusiast õppida?

Mida oleks meil õppereisil nähtust-kuuldust õppida? Oma tegevusgrupis saaksime kasutada Andaluusia kogemusi, kuidas väärtustada kohalikku looduskeskkonda ja arendada loodusturismi nii, et see sama looduskeskkond ei saaks turismitegevuse käigus kahjustatud. Saaksime õppida seda, kuidas ka väike-ettevõtjad, kes ei suuda tagada suuri mahtusid, suudavad majandada edukalt, kui panustavad kvaliteedile (ja kasutavad sealjuures oskuslikult LEADERi võimalusi). Ja kindlasti veel palju muudki, kui arendame loodud koostöösidemeid LEADER-programmi raames edasi.

Kokkuvõtteks peab ikka ja jälle tõdema, et temaatilised õppereisid eri maade erinevatesse LEADER tegevusgruppidesse annavad hea võimaluse võrrelda ennast ja meie olusid teiste maade tegevuste ja oludega ning rikastuda uute kogemustega. Suur tänu Arenduskojale ja õppereisi korraldajatele selle suurepärase võimaluse eest!

Lõpetuseks reisikaaslaste arvamusi õppereisil nähtust-kuuldust.

Milli Kikkas (Kuusalu vallavalitsus): „Kõikjal on ühtemoodi inimesed ja probleemid on ka sarnased – ole sa või maailma veerekese päält. Seetõttu on sarnased õppereisid väga tõhusad – saadki näha, kuidas teised oma probleeme lahendavad, ning paljuski ka kinnitust sellele, kas ise oled õigel teel. Sisuliselt aga meeldis see, et nägime väga head LEADER-raha kasutamise tulemust – ettevõtted said jalad alla ja inimesed on õnnelikud. Soovin sama meilegi!"

Conili vanalinnas külastati LEADER kaasrahastuse abil rekonstrueeritud 700-aastast vahitorni.
Foto Heiki Vuntus

Vello Teor (Ambla vald): „Tegelikult meeldib mulle kõige rohkem hispaanlaste juures nende rahu. Kuigi ei saaks lõunamaise rahva puhul seda isegi loota. Aga see põhimõte, millest meile räägiti teel Sevillasse, on tõesti järgimist väärt: kui miskit juhtus, siis palun, ära muretse, sest nii see pidigi minema, ja kui miskit ei juhtunudki, siis palun, jää rahulikuks, sest see ei pidanudki juhtuma!

Ei tea, kas see on pika katoliikliku traditsiooni tulemus, aga tihti meie, eestlased, muretseme liiga palju tühiste-maiste asjade pärast – kuidas ma välja näen, kui hea auto mul on, kas ma elan omas pappmajas või kas ma ikka olen nii edukas, kui meie eduerakonnad seda taotlevad ja elustiiliks ette kirjutavad? Seepärast oleme mossis, tõsised ja südamehaiged ning sureme vara ära."

Aili Purk (Kadrina vallavalitsus): „Reis meeldis väga ja minu meelest on igati positiivne käia väljaspool väikest Eestit, näha, kuidas teised toimetavad, ja nendega koostööplaane pidada. Mina jagan ka Vello arvamust selle kohta, et hispaanlaste rahu ja hoopis lihtsam elu ning asjade käsitlus peaks meidki maa peale tooma ja mõtlema panema, mis on siin ilmas tähtis ja väärtuslik. Ma loodan, et see koostöölepingu allakirjutamine on arenguvõimalus meie inimestele, nii suurtele kui – miks mitte – ka noortele. Ja arvestades veel asukohta ja loodust ning sealset kliimat, on see ju igati väärtuslik väljakutse koostööks."

Arenduskoja delegatsioon kohtumisel Litoral de la Janda LEADER tegevusgrupi esindajatega, vasakult Anneli Kivisaar (Vihula vald), Urmas Kirtsi (Kuusalu vald), Tarvo Nõlvak(Tapa vald), Helle Lootsmann (Loksa linn) ja Alari Kirt (Arenduskoja juhatuse esimees).
Foto Heiki Vuntus

Anneli Kivisaar (Vihula vallavalitsus): „Hispaania taustal tuli eriti selgelt nähtavale eestlaste ettevõtlikkus. Neid kahte maad omavahel klimaatilisest aspektist võrrelda on ju sulaselge mõttetus. Mõelda vaid, et andaluuslastele on kandikul ette kantud loodus, kliima, mäed, meri, ookean ja mida kõike veel. Ometi kuulsime korduvalt erinevates piirkondades sõites, et see on Hispaania üks vaesemaid piirkondi, kus tööd on ainult turismihooajal – s.o aprillist kuni oktoobrini ja ülejäänud aja elavad paljud üle töötu abirahaga. Eesti nn turismihooaeg kestab heal juhul maist septembrini, ei ole meil ookeani ega mägesid, rääkimata eksootilistest puuviljadest, ometi oleme ka omast arust „turismimaa" ja turism on üks meie olulisemaid majandusharusid. Ja jälle paneb mõtlema see „eestlase iga hinna eest enese tõestamine" – meie lõunamaa sõpradega võrreldes kohe väga positiivses mõttes!"

Ülle Visnapuu (Kadrina vald): „Põhjustatud on see muidugi ka Vahemere vahetust lähedusest, kuid mulle oli vahva kuulda seda, et valitsuse käsul arendati riigi selles piirkonnas turismindus välja. Samas polegi see ju nii kaua aega tagasi alguse saanud, kuid on paigas, nagu oleks sajandeid kestnud. Eks seetõttu olid ka külastatud objektid samasuguse suunitlusega. Tegevusgrupi Litoral de la Janda piirkonnas oli ju rannaturism alles algusjärgus. Kohe imelik oli vaadata, et on ka selliseid piirkondi, kus polegi kõik sentimeeter haaval turistidele müüdud. Kindlasti on sealse kandi trump selles, et hispaania keel on nii laialt levinud ja kohalikel ei ole selliseid raskusi teenindamisel, kui seda oleks väikese keele omanikel nagu meil. Mäletan juba kaheksakümnendate lõpust kontakte rohelistega mujalt Euroopast, kes enamasti teise või kolmanda keelena valdasid hispaania keelt. Andaluusia tutvustus oli väga hästi organiseeritud ja ei jäta mingit võimalust virisemiseks. Suur-suur tänu korraldajatele!"

Merike Koov,
LEADER projektinõustaja
Ambla vallas

Arenduskoda teeb soomlastega ühise toiduprojekti „Väärtustame kohalikku“

Projekti koostööpartnerid on LEADER-MTÜd Arenduskoda Eestist ning Sepra ja Pohjois-Kymen Kasvu Soomest Kymenlaakso maakonnast.

10.–12. septembril käisid MTÜsse Koostöövõrgustik Ehedad Elamused Lahemaal (KEEL) kuuluvate talude kuus perenaist, MTÜ Arenduskoda tegevjuht **Heiki Vuntus** Tapalt, hindamiskomisjoni esimees **Milli Kikkas** Kuusalu vallast ja Sõnumitooja ajakirjanik Soomes Kymenlaakso maakonnas. Osalesid Kadrina vallast MTÜ KEEL juhatuse esimees **Sirje Kuusik** pereettevõttest Kuusiku loodustalu, Kuusalu vallast **Mare Veersalu** Iisaka lambakasvatus- ja käsitöötalust Uuri külast ning **Merrit Kiho** kodurestoranist Mermer Kolga-Aablast, Vihula vallast **Janika Saar** Jaanioja käsitöötalust Võsult ning **Tiiu Kivilo** ja **Helerin Kõrvemaa** Toolse jaanalinnutalust.

Programmi pani kokku ning võõrustas Soome üleriigilise maaelu arendusorganisatsiooni Pro Agria Kymenlaakso maakonna maa- ja kodumajanduse naiste osakond, mis toetab toitlustamise ning toiduainete tootmisega seotud väljundite leidmist maanaistele. Kymenlaakso Pro Agriast saab MTÜ Sepra tellimusel Eesti-Soome LEADER-toiduprojekti soomepoolne elluviija.

Võõrustajad viisid Eesti külalised Pro Agria korraldatud lähitoidu ehk *lähiruoka* messile, tutvustasid mitut väikest turismi- ja toiduettevõtet ning paari seltsimaja. Esmaspäeval arutati koosolekul ühiselt kavandatava rahvusvahelise LEADER projekti „Väärtustame kohalikku“ põhimõtteid, tegevusi ja dokumentide tehnilisi tingimusi. Lepiti kokku, et oktoobri alguseks koostavad ja allkirjastavad kolm osapoolt garantiikirjad, mis annavad kindluse projektiga konkreetsemalt edasi tegeleda. Ametlik koostööleping on plaanis sõlmida jaanuaris. Siis esitavad koostööpartnerid projekti läbiviimiseks rahataotlused. Kuna tegu on rahvusvahelise projektiga, ei piisa Eesti PRIA ega Soome samalaadse ametkonna heakskiidust, tuleb saada nõusolek Brüsselist. Positiivsete otsuste korral võib tegevus alata järgmisest sügisest.

Soomlastega kahasse tehtava toiduprojekti ideele tuli kaks aastat tagasi MTÜ KEEL juht Sirje Kuusikul: „Oleme MTÜga tegutsenud ligi kuus aastat ja näeme oma väliskülaliste pealt, et järjest tähtsamaks läheb see, mida neile toiduks pakutakse. Oluline on kohalik toit, väga hea meelega süüakse ahjust tulnud koduküpsetatud leiba, ostetakse kaasa sama kodu mett, ürditeepakke. Aina rohkem küsitakse ehedat, tervislikku sööki. Kui räägin külalistele Saksamaalt, et tund aega tagasi tõin köögiviljad aiast ning need on väetamata kasvatatud, nad väga imestavad. Mõtlesin, et tuleks end arendada, leida toiduvaldkonnas uusi väljundeid, saada teada teiste kogemustest.“

Sirje Kuusik on aastaid töötanud Soome partneritega seoses Kodukant liikumisega ning teadis, et Kymenlaakso piirkonnas oldi huvitatud koostööst Eesti maapiirkonna väikeettevõtjate ja seltsidega. Ta rääkis toiduprojekti ideest aasta tagasi augustis oma varasemale kolleegile, Soome LEADER organisatsiooni MTÜ Sepra tegevjuhile **Marjo Lehtimäkile**.

„Küsisin temalt, mida arvab ühisest projektist. Ta ütles, et mõte on hea, just oli Soomes olnud rahvusvaheliste projektide teemal koolitus ning soovitati neid rohkem teha. Ta pakkus, et arutage omavahel läbi, kavandage midagi konkreetset ja edasiviivat, mis oleks tõukeprojekt ning viiks iseseisvate otsekontaktide ning koostööni,“ kirjeldab Sirje Kuusik toiduprojekti algus.

KEELi kuuluvad 17 pereettevõtet. Üldkoosolekul arutati ning tõdeti, et tillukese MTÜ jaoks on selline rahvusvaheline projekt liiga suur.

Sirje Kuusik: „Saime aru, et me ei vea projekti välja. Ainus võimalus on, et sellega tegeleb piirkonna LEADER organisatsioon Arenduskoda. Eestis on käivitatud üksikuid rahvusvahelisi LEADER projekte ning mõistlikum on teha sellist, mis hõlmab suuremat ala, mitte ainult Lahemaad. Helistasin Heiki Vuntusele, et mida arvab. Ta toetas kohe nii valitud teemat kui ka mõtet teha koostööd soomlastega.“

MTÜ KEEL esitas Arenduskojale septembris oma turundusprojekti, millega taotleti raha ka toiduprojekti eeltegevuseks. Kolm MTÜ esindajat käisid mullu novembris Soomes Kymenlaakso maakonnas. Marjo Lehtimäki Sepra MTÜst ja **Merja Penttilä** Pro Agriast tulid tänavu mais vastukülaskäigule Eestisse. Siis lepiti kokku, et Soome poole eelprojekti raames kutsutakse Arenduskoja ja KEELi esindajad külla septembri alguses, kui Kymenlaakso maakonnas toimub lähitoidu (soome keeles lähiruoka) mess.

Lähiruoka ehk lähipiirkonna toit tähendab inimeste elukohale võimalikult lähedal toodetud toiduainetest valmistatud sööke – näiteks alates oma aiast kuni Lahemaa piirkonnani, selgitab Sirje Kuusik. Kohaliku toidu all mõeldakse veidi laiemas piirkonnas, kuni saja kilomeetri raadiuses toodetud toiduaineid.

MTÜ Arenduskoja ja MTÜ KEELi liikmed tutvusid kohaliku toidu valmistamise saladustega lähitoidumessil Soomes Elimäel.

Foto Heiki Vuntus

Koduteel tutvuti LEADER rahastatud kohaliku piirkonna (Kotka ja Hamina) auto-moto keskusega.

Foto Heiki Vuntus

Koolitusreisid, retseptivihik

Sirje Kuusik kinnitab, et toiduprojektis „Väärtustame kohalikku” võivad osaleda kõik MTÜ Arenduskoda piirkonna huvilised Kuusalu, Vihula, Kadrina, Tapa ja Ambla vallast või Loksa linnast. Ka koolinoored, kes tahavad õppida kohalikku toitu tegema, tulla kursustele, noortevahetusse, osaleda toidukonkursil, et pääseda oma roaga väljaantavasse retseptivihikusse.

„Kavas on teha ettevõtjatele ja seltside inimestele vastastikuseid õppereise Eestisse ning Soome. Veel on plaanis toitude kahepäevased valmistamiskoolitused Eestis ja Soomes seltsimajade või ettevõtete köökides – teemad ulukiliha, toitlustamine looduses, kohaliku toit. Kindlasti kuulutame välja kohaliku toidu päeva, kuhu tuuakse kodustehtud toit maitsta ja hinnata. Arutasime, et toidupäeval valitakse välja 30-50 rooga, neist koostatakse elektrooniline kohaliku toidu kokaraamat ehk toiduvihik,” loetleb Sirje Kuusik ettevõtmisi toiduprojekti raames.

Arenduskoja tegevjuht Heiki Vuntus: „Leppisime Soomes kokku, et ühisprojekti juhtrolli saab Arenduskoda. Meile on see projekt kahte pidi kasulik, esiteks rahvusvaheline kogemus ja teiseks imago loomine. Ühe teise LEADER-projektiiga seoses oleme arutanud, et võiks teha telesaate kohalikust toidust ja sellega seoses ka meie piirkonnast.”

Äsjast Soomes-käiku hindas ta tulemuslikuks: „Minu jaoks said asjad selgeks, enne oli ebamäärane. Palju andis juurde meie omavaheline arutelu, kuidas projekti läbi viia. Rahvusvaheliseks koostööks on see „Väärtustame kohalikku” väga hea – on inimlik, arusaadav ja konkreetne.”

Kuusalu abivallavanem Milli Kikkas: „Kui see teostub nii, nagu loodame, tõotab tulla igati rikastav ettevõtmine ja mitte ainult kohalikele turismiettevõtjatele. Jälgige reklaami, hoidke silmad lahti, see annab kõigile koduperenaistele võimaluse oma toidulauda mitmekesisemaks teha. Ka nüüd sai Soomes palju räägitud toidust, oluline on julgus ja loovus köögis.”

Ülle Tamm

Arenduskoja seminar Pärnu Lahe Partnerluskogu piirkonnas

Arenduskojal, Järva Arengu Partneritel ja Lõuna-Järva Koostöökogul on saanud tavaks korradada ühine aastalõpuseminar koos väljasõiduga mõnda teise LEADER piirkonda.

Eelmisel aastal pidasime ühisseminari Ida-Virumaal, kus meid võõrustasid MTÜ Virumaa Koostöökogu ja MTÜ Kirderanniku Koostöökogu.

Kuna olin Tallinn-Narva maanteel ainult sõitnud, siis oli väga huvitav piirkonda tutvustaval ringsõidul näha huvitavaid kohti ja tutvuda LEADER programmi toel valminud objektidega. Nii ei olnud kahtlustki osaleda selle aasta aastalõpuseminaril Pärnu Lahe Partnerluskogu piirkonnas. Olen Pärnumaal küll palju erinevates kohtades käinud, aga selle ajaga on kindlasti mõndagi muutund. Aastalõpu ühisseminar toimus 25.–26. novembril. Meie tubli bussijuht Aivar tüüris kindlakäeliselt bussi ilusa külma talveilmaga Audrusse Villa Andropoffi juurde. Peale väikest tervituskohvi avas JAPi tegevjuht Silva Anspal meie ühise aastalõpuseminari.

Lühikese tervituse ja tutvustuse tegi Pärnu Lahe Partnerluskogu juhatuse esimees Rein Talisoo. Lõpuks kinkis ta meie piirkondade juhtidele väikese meene – särgi Pärnu Lahe Partnerluskogu kabamärgiga „Romantiline rannatee“. Olen sageli mõtelnud, et ka Arenduskojal peaks olema oma lipp, mingi ühine (särk, müts vms), mida kokkusaamistel kanda. Ja selle aasta viimasel kuul täituski mu soov – valmis Arenduskoja ja Leader logodega spordijakk, mis kokkusaamistel laseb tunda ennast ühtse meeskonnana. Võiks, aga ei pea, välja töötama näiteks mingi piirkonnale omase lause.

Järgmisena sai sõna Eesti Maaülikooli uuringute ja analüüsi osakonnajuhataja Mati Mõtte. Ta rääkis väga põhjalikult ja näitlikustas slaididega oma osakonna uurimis- ja analüüsimistööst Euroopa rahade jagamisest ja sihipärasest kasutamisest Eestis. Uuringuid ja analüüsi on vaja selleks, et rahapaigutus oleks tulemuslik ja õigesti kasutatud, saaks arenguid prognoosida ja näha tulemusi. Natukene puudutas Mati Mõtte oma ettekandes LEADER rahade mõju Eesti arengule. Sellest oleks tahtnud rohkem teada saada, aga ajakava oli tihe.

Siis astus meie ette Toomas Kevvai Põllumajandusministeeriumi Maaelu- ja kalanduspoliitika asekantsler. Ettekanne oli huvitav ja kutsus kaasa mõtlema ning arutlema. LEADER liikumise ülesandeks ongi ju maaelu arendamine, sealhulgas ka kalanduse vallas. Kuna tegeleme nende valdkondadega pidevalt, siis huvitasid meid ministeeriumi mõtted ja eesmärgid edasistest arengutest maaelus. Märkamatult oligi saabunud lõunasöögi aeg. Peale kosutavat lõunat ja omavahelist vestlusti seminari teemadel, sõitsime bussidega Pärnusse Tervis Medical Spaasse, kus me majutusime ja jätkasime seminariga. Teemade arutelu jätkus töörühmades, kus saime jagada omi mõtteid päevastest seminari ettekannetest ja arutleda edaspidistest plaanidest ja koostöövõimalustest erinevate LEADER piirkondade vahel. Selliste mõttevahetuste käigus võib sageli tekkida palju huvitavaid mõtteid omavaheliseks koostööks.

Saime nautida natuke ka Tervis Medicali spaamõnusid, millele järgnes pidulik õhtusöök Ammende Villas, kus nautisime head sööki ja meeldivat õhkkonda. Peeti tervituskõnesid ja nenditi, et kolme LEADER piirkonna ühisseminarid on väga vajalikud, sest nende käigus saame palju rääkida oma- ja kuulda teiste tegemistest. Koos vaadata, mida mujal tehakse ja arutleda omavahel kasulike ideede üle. Meeldiv üllatusesinemine oli ühise reisi käigus tekkinud ansamblilt bussijuht Koidu juhtimisel. Tantsiti ja lauldi suure rõõmuga, kahju, et seda nii vähe teha sai. Reisidel käies on alati tore kui päeval osavalt bussirooli hoidvad käed õhtul veel sõrmitsevad kitarrikeeli. Siis saame koos laulda ja tantsida ning juttu vesta

Oli ilus õhtusöök ning ees ootas kosutav uni. Hommikul sõitsime bussidega ringsõidule, et tutvuda Pärnu Lahe Partnerluskogu piirkonnas kahe projektiga, mida oli rahastatud LEADER programmi kaudu. Esimesena külastasime Eassalu-Neitsi külamaja koos kogukonna köögiga. Maja oli enamvähem juba korda saanud ja parasjagu tegeldi ruumide kordaseadmisega, kus oli vaja veel mööblit või näitus üles seada jne. Milleks külamajas köök? Tunnustatud köögis on lihtsam valmistada näiteks tooteid, mida saaks müüa ja otstarbeid on muidki. Ilusad olid klaasisulatus ahjus valmistatud asjad ning juhendaja oli ka väga lahke ja vastas meie küsimustele ning tõdes, et huvilisi on palju, aga enamus kaugemalt. Eks see kipugi vist külas nii olema, olen ise seda kogenud. Müügil oli palju kohalike valmistatud käsitööesemeid ning see on väga hea, et on koht, kus neid turustada. Nii mõnigi meist ostis endale käsitööd kaasa. Inimesed olid väga rõõmsad ja rahul oma külamajaga, mille õuel oli veel mänguväljak, silmad särasid ja teotahet näis jätkuvat. Tänasime lahke vastuvõtu eest ning soovisime edu edaspidiseks.

Arenduskoja liikmed tutvumas Eesalu-Neitsi külamajaga, mille renoveerimst rahastas kohalik LEADER tegevusgrupp MTÜ Pärnu Lahe Partnerluskogu.
Foto Heiki Vuntus

Tamme talu ürdiaed oli arenduskoja liikmete külaskäigu päeval mattunud lumme, seetõttu piirduti vaid Tamme talupoe külastamisega.
Foto Heiki Vuntus

Järgmisena külastasime Tamme talu ürdiaeda. Kuna pererahvast, kes meile selgitusi jagaks, ei olnud kohal, piirdus meie käik vaatlemise ja maitsetaimedest valmistatud toodetega tutvumise ning ostmisega. Kui sildilt lugedes õigesti aru sain, siis toetust saadi tööjõu palkamiseks. Igatahes väga tore ja asjalik ringsõit oli, muidugi tahaks rohkem näha, aga aeg seab oma piirid. Bussis jätkus muljetamist tükiks ajaks ning kojusõit kulges märkamatult.

Sellised väljasõiduseminarid on väga huvitavad ja tähtsad, sest saab näha, mida teised teevad ja rääkida oma tegemistest. Samuti on võimalus teiste kogemustest midagi õppida, olgu need siis õnnestunud või ebaõnnestunud tegemised. Suured tänud aastalõpuseminari korraldajatele – Silvale, Üllele ja Heikile ning osavõtjatele. Ootan juba huviga järgmist sisukat seminari!

Gilda Lindmaa,
MTÜ Arenduskoja liige
MTÜ Gilda Kunstilabor

MTÜ Arenduskoja LEADER-infoleht
Jagatakse tasuta arenduskoja liikmesomavalitsustes
(Ambla, Kadrina, Kuusalu, Tapa ja Vihula vald ning Loksa linn).
Roheline tn 19, Arenduskoda
Üldinfo – tel 325 8690, faks 325 8695.
Ajalehte saab lugeda – arenduskoda.ee
e-post: arenduskoda@arenduskoda.ee, heiki@arenduskoda.ee
Toimetaja Heiki Vuntus –
tel 325 8696, mobiil 5648 5208
Küljendaja ja kujundaja Liina Kald –
tel 322 9673, mobiil 528 7998
Trükitud trükikojas Trükis –
Pargi 27F, Jõhvi, tel 337 2666. Trükiarv 6000.